

Betreft: openbaar onderzoek omgevingsvergunningsaanvraag van het provinciebestuur Antwerpen en De Vlaamse Waterweg voor het project ‘Sanering, verondieping en natuurontwikkeling kleiputten Rumst’ met ref. OMV2021027860.

Hiermee dient ‘Red Onze Kleiputten’ vzw, met maatschappelijke zetel te Hoek 183 in 2850 Boom, met Ondernemingsnummer 0748.591.164, en vertegenwoordigd door de leden van het bestuursorgaan zoals zij ondertekenden op bijlage 4, d.d. 24 april 2022, hierbij toegevoegd,

bezwaar in tegen hogervermelde omgevingsvergunningsaanvraag omwille van volgende bijkomende bezwaren.

De bezwaren voor deze omgevingsvergunningsaanvraag, ingediend door ‘Red Onze Kleiputten’ vzw tijdens het eerste openbaar onderzoek van 25/11 t.e.m. 24/12/2022, blijven integraal behouden en deze bezwaren worden eraan toegevoegd.

BEZWAAR 1: ONWETTIGE SANERINGSNOODZAAK.

Deze omgevingsvergunningsaanvraag is gebaseerd op op een saneringsverplichting, die werd vastgelegd in de conformverklaring door OVAM, d.d. 9 maart 2015, van het OBBO, bij OVAM gekend onder dossier nr. 64785.

Het huidige bodemdecreet stelt in § 2 van Artikel 28, 38 en 47 dat respectievelijk een oriënterend bodemonderzoek, een beschrijvend bodemonderzoek of een bodemsaneringsproject dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, vermeld in het eerste lid, niet beschouwd wordt als respectievelijk oriënterend bodemonderzoek, een beschrijvend bodemonderzoek of een bodemsaneringsproject.

In bijlage 1 bij dit bezwaar is een milieutechnische evaluatie toegevoegd opgemaakt door de erkende bodemsaneringsdeskundige Cornet & Renard (ref. CR-P131 dd. 24/3/2021) voor de beschikbare onderzoeken, waaronder het OBBO van 2014, conform verklaard door OVAM op 9 maart 2015 en deel uitmakend van OVAM-dossier 64785. Op basis van de uitgevoerde evaluatie is besloten dat dit OBBO niet voldoet aan de standaardprocedures, van kracht op het moment van de opmaak van het betreffende rapport. De uitgewerkte motivatie is terug te vinden in deze evaluatie. Concreet gaat het om volgende zaken:

Hiaten in het OBBO van 2014 volgens de standaardprocedure oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek versie oktober 2013:

- De standaardprocedure voorziet dat in het hoofdstuk “Voorstudie” de risico-inrichtingen en potentiële verontreinigingsbronnen dienen besproken te worden. Dit hoofdstuk ontbreekt in het OBBO van 2014. Een belangrijk aspect dat in dit hoofdstuk dient belicht te worden is dat bij elk oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek ook naar de aanwezigheid van asbest wordt gezocht en dat daarover systematisch verslag wordt uitgebracht (pagina 13/118 van de standaardprocedure). In het OBBO is er duidelijk onvoldoende aandacht aan het ruimtelijk voorkomen van asbest besteed, ondanks het feit dat er op het terrein een asbeststort aanwezig is. Ook eventuele risico-activiteiten gerelateerd aan de voormalige steenbakkerijen zijn niet nagegaan.
- Specifiek voor stortplaatsen voorziet de standaardprocedure (versie 2013) voor het deel oriënterend bodemonderzoek de uitvoering van een uitgebreide voorstudie. Concreet wordt volgende opgelegd: “In het deel oriënterend bodemonderzoek op een stortplaats wordt een zeer grondig administratief, historisch en (hydro)geologisch vooronderzoek uitgevoerd. Naast de algemene richtlijnen met betrekking tot de voorstudie wordt de informatie in onderstaande tabellen verzameld.” Dit hoofdstuk (2.7 Uitgebreide voorstudie voor stortplaatsen) en de bijhorende tabellen zoals voorzien in de standaardprocedure ontbreken volledig in het OBBO.
- De standaardprocedure OBBO voorziet dat maatregelen die ter hoogte van de onderzoekslocatie van kracht zijn en zijn/werden uitgevoerd vermeld dienen te worden in het OBBO. Echter neemt het OBBO de melding van de maatregelen die VITO op basis van haar verkennend terreinbezoek van 2010 oplegt betreffende de asbestwaarnemingen over en evenmin is de sanering langs de terreingrens aan de Bosstraat voor asbest opgenomen, waaruit blijkt dat asbest ook buiten het stortlichaam is verspreid;
- Zones 1 en 2 respectievelijk het ETERNIT-stort en het stort met huishoudelijk afval zijn beide stortplaatsen. De standaardprocedure schrijft voor dat deze volgens strategie 2bis worden onderzocht. Uit het OBBO blijkt dat deze strategie niet is toegepast. Evenmin is het asbeststort en omliggende terreindelen die mogelijk ook met asbest zijn verontreinigd onderzocht volgens de Code van goede praktijk voor oriënterend bodemonderzoek, beschrijvend bodemonderzoek en risicoanalyse voor asbestverontreiniging van toepassing sinds 2012;
- De standaardprocedure oriënterend bodemonderzoek schrijft ook voor dat voor een onderzoekslocatie waar nog geen oriënterend bodemonderzoek voor is uitgevoerd bemonsteringsstrategie 1 ook van toepassing is (screening van de onderzoekslocatie op basis van een opdeling van het terrein in blokken). Deze strategie dient voor de betreffende site uitgevoerd te worden in combinatie met strategie 2 (voor de opvullingen met grond) en 2b (voor de twee stortplaatsen).

Geen van deze twee strategieën (1 en 2) zijn in het OBBO besproken of toegepast. Daarenboven voldoet het aantal uitgevoerde staalnames en boringen niet aan wat op basis van de toepasbare strategieën en gelet op de te onderzoeken oppervlaktes noodzakelijk is. Afwijking hierop is mogelijk, enkel mits motivatie. Deze laatste is in het OBBO door de deskundige niet weergegeven;

- De P- en Q-zinnen die in het besluit van het deel oriënterend bodemonderzoek volgens de standaardprocedure moeten worden opgenomen volgen een vaste fraseringen en geven aan of er sprake is van een DAEB en of een beschrijvend bodemonderzoek noodzakelijk is. Deze zinnen ontbreken in het besluit van het deel oriënterend bodemonderzoek.
- De standaardprocedure beschrijvend bodemonderzoek voorzien specifieke onderzoeksstrategieën voor asbest (het asbest onderzocht zoals beschreven in de Code van goede praktijk voor oriënterend bodemonderzoek, beschrijvend bodemonderzoek en risicoanalyse voor asbestverontreiniging) en stortplaatsen (onderzoek van de toplaag, onderzoek onder de stortplaats en onderzoek rond de stortplaats). Volgende punten tonen aan dat deze verplichtingen niet zijn gevolgd/of onvoldoende zijn toegepast:
 1. Het actualiseren van grondwateranalyses die meer dan 1 jaar oud zijn, is volgens de standaardprocedure verplicht omdat het beschrijvend bodemonderzoek een actueel beeld van de verontreiniging moet beschrijven. De standaardprocedure laat de deskundige toe om geen actualisatie uit te voeren indien dit goed wordt gemotiveerd. Deze motivatie ontbreekt in het OBBO voor de metingen uit 2011 die niet zijn geactualiseerd;
 2. Het uitwerken van de toetsingswaarden richtwaarde en bodemsaneringsnorm is volgens de standaardprocedure een verplicht onderdeel van het OBBO. Het is ook een verplichte bijlage van het rapport OBBO. Gelet op de talrijke niet-genormeerde stoffen (kationen en anionen) die zijn geanalyseerd, kan gesteld worden dat een bepaling van toetsingswaarden voor niet-genormeerde stoffen voor het betreffende OBBO van toepassing is. In het OBBO ontbreekt deze verplichte uitwerking en verplichte bijlage;
 3. In de toetsingstabellen in bijlage 11 en 12 zijn de grondwateranalyses voor de niet-genormeerde stoffen niet getoetst. Ondanks dat Technum-Tractebel op pagina 57 aangeeft dat een toetsing is uitgevoerd, is deze niet aanwezig in het rapport. De opmaak van zulke toetsingstabellen is een verplichting volgens de standaardprocedure;
 4. De Code van goede praktijk voor oriënterend bodemonderzoek, beschrijvend bodemonderzoek en risicoanalyse voor asbestverontreiniging van juni 2012 stelt dat asbest in de bodem volgens de CMA dient onderzocht te worden (CMA/1/A.20). Er zijn in het OBBO geen indicaties dat de CMA/1/A.20 in het

kader van het deel beschrijvend bodemonderzoek van het OBBO is toegepast. Daarnaast is ook de Code van goede praktijk voor asbest in de bodem niet gevolgd, deze schrijft namelijk voor dat voor asbestverdachte locaties deze moet opgedeeld worden in deellocaties van 1000 en/of 500 m². Wanneer de asbestverdachte zone groter is dan 2 ha dient de erkende bodemsaneringsdeskundige (EBSD) in overleg met OVAM een gepast onderzoeksvoorstel uit te werken. Het Eternit-stort en de werfweg hebben een oppervlakte van 3,4 ha. Bijgevolg dient er een strategie met OVAM te worden besproken. Hiervan is niets terug te vinden in het OBBO. Wanneer de standaardhoeveelheden uit de Code van goede praktijk voor een terrein van 2 ha + 1,4 ha worden toegepast dan dienen 10 deellocaties van 1000 m² onderzocht te worden. Waarbij per deellocatie 5 gaten/sleuven moeten gemaakt worden, met een minimale respectievelijke oppervlakte van 80 x 80 cm en 200 cm x 30 cm. Dit betekent dat voor het Eternit-stort met werfweg circa 50 gaten/sleuven dienden gemaakt te worden om aan de CMA te voldoen. In het OBBO zijn er 15 boringen uitgevoerd waarvan er 6 voor asbest zijn geanalyseerd.

5. Net zoals voor de niet-genormeerde stoffen in het grondwater ontbreekt ook voor de asbest geanalyseerde grondstalen een toetsingstabel zoals voorzien in de van toepassing zijnde Code van goede praktijk.
6. Wanneer een beschrijvend bodemonderzoek asbest wordt uitgevoerd dan schrijft de Code van goede praktijk specifiek te volgen stappen voor (1. Bepaling van de te onderzoeken deellocaties op basis van de CMA/1/A20, 2. Het boorprogramma heeft tot doel om de contouren van de asbestverontreiniging vast te leggen, 3. De EBSD deelt in eerste instantie elke nader te onderzoeken deellocatie op in kleinere ruimtelijke eenheden van maximaal 200 m² en dit op basis van de informatie uit het verkennend onderzoek van elke deellocatie, 4. De door het laboratorium gemeten en berekende asbestgehalten voor de ruimtelijke eenheden worden gerapporteerd aan de EBSD en deze kan de asbestgehalten vervolgens toetsen aan de (gewogen) toetsingswaarde voor asbestvezels van 100 mg/kg ds en 5. Om te beslissen of een sanering van de asbestverontreiniging al dan niet nodig is en om de urgentie van de sanering te bepalen, dient een risicoanalyse asbest (hoofdstuk 9) uitgevoerd te worden.). Geen van deze stappen zijn als dusdanig uitgevoerd evenmin is de risico-evaluatie voor asbest volgens de vereiste procedure uitgevoerd;
7. De standaardprocedure beschrijvend bodemonderzoek legt op dat isocontourlijnen op basis van de richtwaarden en bodemsaneringsnorm worden getekend voor elke stof waar het saneringscriterium zoals weergegeven in artikel 9 (voor nieuwe bodemverontreiniging) en artikel 19 (voor historische bodemverontreiniging) van het bodemdecreet overschreden werd. In het OBBO ontbreken deze figuren. Er is geen figuur beschikbaar

waar het terrein is opgedeeld in bestemmingstypes. Er zijn geen figuren met de isocontourlijnen voor de richtwaarde bodem. De isocontourlijnen die zijn aangegeven voor de verontreinigingen in het vaste deel van de aarde, zijn niet gebaseerd op afbakenende gegevens. Voor de niet-genormeerde parameter asbest in de bodem zijn er geen figuren met de isolijn toetsingswaarde “bodemsaneringsnorm” en een contourlijn gelijk aan de toetsingswaarde waarvoor er een duidelijke aanwijzing van een ernstige bodemverontreiniging bestaat. Voor de asbestverontreiniging zijn er geen figuren tout-court. Voor de zware metalen in grondwater zijn er geen figuren met de isolijn richtwaarde. Er zijn geen figuren met de isolijnen in het verticaal vlak. De isocontourlijnen bodemsaneringsnorm in het grondwater voor zware metalen zijn niet gebaseerd op afbakenende gegevens. Voor de niet-genormeerde ionen zijn geen figuren toegevoegd met aanduiding van de isolijn voor de concentratie gelijk aan de toetsingswaarde waarvoor er een duidelijke aanwijzing van een ernstige bodemverontreiniging bestaat.

8. De risico-evaluatie moet verplicht opgebouwd worden volgens de richtlijnen uit de standaardprocedure BBO. Er kan van deze richtlijnen enkel op gemotiveerde manier afgeweken worden indien gelijkwaardige of betere informatie verkregen wordt. In het hoofdstuk risico-evaluatie is er door Technum-Tractebel geen CSM uitgewerkt zoals vereist volgens de standaardprocedure BBO.
9. De mogelijke verspreiding door verwaaiing van asbest is niet onderzocht. Dit is volgens de standaardprocedure (p. 92) een relevante te onderzoeken onderdeel, zeker gezien er vrij asbest werd gestort en historische luchtmetingen verhoogde asbestconcentraties tijdens de stortactiviteiten hebben aangetoond;
10. De in 2014 van toepassing zijnde standaardprocedure BBO legt op dat een ecotoxicologische risico-evaluatie doorlopen moet worden wanneer het onderzoeksgebied gelegen is in een natuurgebied of eraan grenst. Het Gewestplan is in het OBBO niet besproken. Echter blijkt zoals hiervoor aangegeven dat een deel van de onderzoekslocatie groengebied (=bestemmingstype I volgens het Vlarebo) heeft als bestemming en daarbij grenst de onderzoekslocatie in het oosten ook aan een natuurgebied. Hieruit volgt dus dat de een ecotoxicologische risico-evaluatie volgens hoofdstuk § 6.2.6.3 van de standaardprocedure moet doorlopen worden. De in het OBBO besproken 5 punten voldoen niet als een ecotoxicologische risico-evaluatie volgens hoofdstuk § 6.2.6.3.
11. Er ontbreekt een correcte uitspraak over de beleidsmatige saneringsnoodzaak voor asbestgronden met een totale asbestconcentratie van meer dan 1.000 mg/kg die als gevaarlijk afval en niet als verontreinigde bodem dienen te worden beschouwd.

12. Voor de zware metalen verontreiniging, waarvoor ook een risico is bepaald en dus een saneringsnoodzaak is, is geen urgentieklasse bepaald. Het bepalen van de urgentieklasse is volgens de standaardprocedure steeds verplicht voor alle te saneren verontreinigingen.
13. Gelet op de aanwezigheid van vrij asbest aan het maaiveld ter hoogte van het Eternit-stort is er effectief een acuut risico voor een nadelig effect op personen die zich op het terrein begeven. De urgentieklasse I is dan ook van toepassing voor Asbest. In het OBBO wordt deze ook toegekend aan de sulfaatverontreiniging. De standaardprocedure stelt ook dat er voor een urgentieklasse I onmiddellijk maatregelen moeten genomen worden in functie van een eliminatie of vermindering van de bedreiging wanneer er sprake is van een onmiddellijke bedreiging of wanneer de negatieve effecten in de actuele situatie (op dit moment) optreden. Echter schrijft Technum-Tractebel voor wat betreft de noodzaak voor veiligheidsmaatregelen, voorzorgsmaatregelen, gebruiksbeperkingen of gebruiksadviezen volgende: “Er is er geen noodzaak tot veiligheids- of voorzorgsmaatregelen, gebruiksbeperkingen of -adviezen. Als veiligheidsmaatregel geldt dat de zone waar het asbest mogelijk ontsluit, niet toegankelijk is voor het publiek.”, waarmee wordt aangegeven dat er voor de verspreiding van sulfaat en asbest geen maatregelen noodzakelijk zijn, wat in tegenspraak is met de onderverdeling in urgentieklasse I en het feit dat er verwaaitbaar vrij asbest aan het maaiveld aanwezig is, waarvoor in 2018-2019 voorzorgsmaatregelen zijn genomen;
14. De verplicht samenvattende in de conclusie van het deel beschrijvend bodemonderzoek te gebruiken tabel uit de standaardprocedure stemt niet overeen met de resultaten van het beschrijvend bodemonderzoek zelf en de verplicht op te nemen informatie. In de risico-evaluatie is bepaald dat er een humaan risico en dus een saneringsnoodzaak van de zware metalen in deklaag en andere aanvullingen uitgaat, echter wordt deze verontreiniging in deze tabel niet vermeld (lood in de deklaag van het Eternit-stort). Voor asbest zijn veiligheidsmaatregelen bepaald, deze zijn ook niet in deze tabel vermeld. Daarnaast dient ook te worden aangegeven dat verontreiniging 7 in het deel oriënterend bodemonderzoek is gedefinieerd als enkel een verontreiniging met chloride (p. 19). Verontreiniging 6 is gedefinieerd als een verontreiniging met sulfaat. Vervolgens wordt er een risico-evaluatie uitgewerkt waarin aangegeven wordt dat er voor chloride geen risico's zijn, maar wel voor sulfaat. Waarna verontreiniging 6 niet meer blijkt te bestaan en verontreiniging 7 wordt omgedoopt tot een algemene anionen en kationen verontreiniging. Volgens deze tabel besluit het OBBO dat er een saneringsnoodzaak is voor verontreiniging 7 terwijl dit later in het bodemsaneringsproject verontreiniging 6 wordt. Waarbij verontreiniging 6 volgens de administratieve definitie uit het OBBO enkel sulfaat is,

verontreiniging 7 enkel chloride is en verontreiniging 7 plots anionen en kationen wordt. Het is duidelijk dat de deskundige hier niet consequent is en een conclusie maakt over te saneren verontreinigingen die niet in overeenstemming is met de inhoud van het OBBO. Belangrijk is ook te melden dat in het OBBO opgenomen tabel de kadastrale percelen niet zijn vermeld. Hierdoor is het dus niet mogelijk om na te gaan op welke percelen nu juist welke verontreinigingen aanwezig zijn en waar sanering noodzakelijk is. Zoals reeds vermeld zijn de verontreinigingen niet afgeperkt zoals vereist volgens de standaardprocedure. Daardoor is het dus niet mogelijk om verontreinigingen eenduidig aan percelen te linken en per perceel een gefundeerde uitspraak te doen. In een aanvulling is dit laatste recht gezet, maar zonder enige onderbouwing met figuren of analyses.

15. In het samenvattend besluit van het deel beschrijvend bodemonderzoek dient men volgens de standaardprocedure zowel per verontreiniging als per kadastraal perceel een besluit te formuleren aan de hand van standaardzinnen. Voor het besluit per verontreiniging is in het OBBO een eigen tekst gebruikt en worden de standaardzinnen van de standaardprocedure niet vermeld. Naast het feit dat de standaardprocedure niet is gevolgd in het formuleren van het besluit ontbreekt er ook informatie over de aard (historisch, nieuw of gemengd) van de verontreinigingen die verplicht in het besluit dient te zijn opgenomen. Ook ontbreekt een besluit per kadastraal perceel.

De standaardprocedure legt een heel deel verplichte bijlagen op die bij het rapport moeten gevoegd worden. In het OBBO ontbreken volgende verplichte bijlagen: uitwerking van de methodologie DAEB en de uitwerking toetsingswaarden voor niet-genormeerde parameters. Daarnaast dienen ook volgende kaarten verplicht te worden toegevoegd die in het betreffende OBBO ontbreken of onvolledig zijn: detailplan van de onderzoekslocatie met de opgelegde aanduidingen, weergave van de onderzoeksresultaten op basis van analyseresultaten, contouren en profielen met aanduiding van de opgelegde informatie. Specifiek voor stortplaatsen legt de standaardprocedure op dat volgende zaken dienen te worden toegevoegd, die ook in het OBBO ontbreken: milieuvergunning, geologische coupes, geologische kaart, grondwaterstromingsrichting(en) en boringen van DOV.

De hierboven opgesomde hiaten en onvolledige of onnauwkeurige evaluaties van de verontreinigingen hebben er toe geleid dat de uitspraken over de DAEB en saneringsnoodzaak niet voldoen aan de opgelegde onderbouwingen en verplichtingen volgens de standaardprocedures. Er is vermoedelijk een onderschatting van de risico's gerelateerd aan asbest (omdat verwaaiing niet is meegerekend en de verontreiniging niet is afgeperkt) en een overschatting van de risico's gerelateerd aan zware metalen in de grond (humaan risico bepaald op basis van één meting voor een terrein van 60 ha terwijl er 67 metingen zijn die aangeven dat er geen humaan risico is) en aan de niet-genormeerde stoffen (gelet op het niet

gebruiken van toetsingswaarden volgens de definitie van een bodemsaneringsnorm en het ontbreken van een aantoonbaar negatief effect op de Rupel).

Het mag duidelijk zijn, dat door het niet toepassen van de standaardprocedures relevante maatregelen noodzakelijk om personen tegen asbestblootstelling te beschermen niet onmiddellijk zijn uitgevoerd na het OBBO en dat er mogelijk een saneringsnoodzaak is bepaald voor kationen en anionen die onvoldoende is onderbouwd en zeer waarschijnlijk is overschat. Daarbij dient benadrukt te worden dat de omvang van de asbestverontreiniging afkomstig van het asbeststort op dit moment nog steeds niet is gekend.

Op basis van dit OBBO en het voorgestelde bodemsaneringsproject zal hieraan niets veranderen en is er een reële kans dat na de sanering er nog steeds een asbestrisico voor omwonenden aanwezig zal zijn, gelet op de mogelijke verspreiding van asbest tijdens de exploitatie van het asbeststort.

Er dient op basis van bovenstaande evaluatie dan ook te worden besloten dat het OBBO niet voldoet aan de op dat moment van toepassing zijnde standaardprocedures. Gelet op Artikel 28 § 2 en Artikel 38 § 2 van het bodemdecreet kan het OBBO 2014 dan ook niet als een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek beschouwd worden, waardoor de bepaling van de saneringsnoodzaak voor sulfaat in grondwater, zware metalen in grond en asbest in de grond op basis van dit onderzoek volgens het Vlaamse bodemdecreet geen rechtsgrond hebben, waaruit automatisch volgt dat het ingediende bodemsaneringsproject evenmin gegrond is.

Bijgevolg is de conformverklaring en dus ook de saneringsverplichting en dus ook de basis waarop deze omgevingsvergunningsaanvraag gestoeld is, onwettig. Bijgevolg kan deze omgevingsvergunning niet goedgekeurd worden.

In de 'B26 Beschrijvende Nota dd20211027.pdf' die deel uitmaakt van de documenten van de omgevingsvergunningsaanvraag, wordt de saneringsverplichting en de keuze van de BATNEEC-variant immers als basis voor deze omgevingsvergunningsaanvraag, omschreven.

BEZWAAR 2: VOLSTORTEN VAN DE KLEIPUTTEN TERHAGEN UIT ECONOMISCH BELANG.

In het verslag van de Deputatie van de provincie Antwerpen van 14 april 2016 staat: *“De verwerving van de gronden van Prayon (nvdr: zone net ten oosten palend aan de Kleiputten Terhagen) is crucialer omwille van de daar voorkomende natuur die bij verwerving voor de toekomst kan worden vrijgesteld (bijv. door overdracht aan Natuurpunt) op hetzelfde moment als de economische aanwending van deelgebied 2 (nvdr. huidig projectgebied) voor aanvulling. Maatschappelijk is deze gelijktijdigheid belangrijk. Partijen zijn zich bewust van de grote maatschappelijke gevoeligheid van de aanvulling van deelgebied 2. Gelet op de historiek van het gebied, het voorkomen van afvalstoffen en bodem- en grondwaterverontreiniging, de huidige ecologische waarde, het huidige recreatief gebruik door omwonenden en de connotatie die met grootschalige opvulling van groeven gepaard gaat”.*

Hieruit blijkt duidelijk dat niet de natuur, noch het belang voor de gezondheid van omwonenden, noch een gezond leefmilieu maar “het economisch belang voor aanvulling” belangrijk is. Ontbossing van een dergelijk groot gebied in tijden van klimaatopwarming (cfr. Europese Green Deal en Blue Deal volgens minister Zuhal Demir) uit economische overwegingen is ONVERANTWOORD EN ONTOELAATBAAR.

BEZWAAR 3: EERST DE OMGEVINGSVERGUNNING, DAN HET BODEMSANERINGSPROJECT ...?

In het Project-MER staat *“dat het BSP pas ingediend wordt na het bekomen van een uitvoerbare omgevingsvergunning”* (Project-MER PR2457 p.878/1123). Het BSP werd ingediend op 23 februari 2022 maar een omgevingsvergunning is er dan nog niet.

Ook in het advies van OVAM (OVAM-document met kenmerk AMB/RS/MK/2021-IF-02552 d.d. 06/01/2022) op de GOVC-vergadering van 25/01/2022 staat op p.5/10: *“De afspraak is dat dit BSP pas ingediend zou worden als er een beslissing is over de omgevingsvergunning. De ontbossing en de aanleg van de overslagkade, die voorafgaan aan de bodemsanering, zijn immers onderdeel van de omgevingsvergunningsaanvraag”.*

In hoofdstuk 6 van het BSP wordt gesteld dat enkel de grondwateronttrekking via het bodemsaneringsproject dient vergund te worden gezien alle andere vergunningsplichtige activiteiten vergund worden via een omgevingsvergunning. Dit wordt zo uitgevoerd omdat sommige tijdelijke infrastructuur, voor de grondaanvoer via het water voor de saneringswerken (tunnel onder de Kapelstraat en kade), ook een andere definitieve invulling krijgt na uitvoering van de saneringswerken, wat niet vergund kan worden via het bodemsaneringsproject. Dat geeft aanleiding tot een vergunningverlening in twee stappen:

9/42

eerst een omgevingsvergunningsaanvraag voor het geheel aan projectonderdelen en vervolgens de indiening en conformverklaring van een bodemsaneringsproject dat de louter milieutechnische sanering omvat. Dit is een zeer vreemde benadering:

- In het bodemsaneringsproject is duidelijk aangegeven dat voor de uitgewerkte saneringsvariant 7 de aanleg van de nieuwe kade en tunnel en de bijkomende ophoging een wezenlijk onderdeel zijn de saneringsnoodzakelijke werken. Doordat deze niet via het bodemsaneringsproject worden vergund zal er na conformverklaring van het ingediende bodemsaneringsproject dus nog geen vergunning zijn om de sanering te kunnen uitvoeren. Dit is pas mogelijk als de omgevingsvergunning ook is goedgekeurd. **Door deze werkwijze wordt de mogelijkheid aan OVAM ontnomen om na conformverklaring van het bodemsaneringsproject de saneringsplichtige aan te zetten tot uitvoering van deze sanering, omdat deze kan aangeven dat er nog geen conformverklaring is voor de omgevingsvergunning.**
- **Deze werkwijze verhindert ook enige opstart of uitvoering van saneringswerken voor het asbeststort waar er sprake is van een acuut humaan risico.**
- Als het bodemsaneringsproject activiteiten omvat waarvoor met toepassing van artikel 4.3.2, § 2bis of § 3bis, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid een project-m.e.r.-screeningsnota moet worden opgesteld, gelden in afwijking van artikel 4.3.3, § 2, van het voormelde decreet, de bepalingen, vastgesteld bij en krachtens dit decreet.
- Tevens wordt op deze manier verhinderd dat OVAM de mogelijkheid heeft om voor de te vergunnen rubrieken wijzigingen of aanvullingen op te leggen. OVAM kan eenzijdig aanvullingen of bijzondere voorwaarden in het conformiteitsattest van het bodemsaneringsproject opnemen. Echter wanneer de werken vergund worden via een omgevingsvergunning valt deze mogelijkheid weg. Daarnaast kan OVAM bij het bepalen van de voorwaarden in het conformiteitsattest voor het bodemsaneringsproject in individuele gevallen en op gemotiveerd verzoek afwijken van de voorwaarden, opgelegd door of krachtens titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) en de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 (VCRO), op voorwaarde dat het bodemsaneringsproject: 1. in overeenstemming is met de goede plaatselijke aanleg; 2. voorziet in een gelijkwaardige bescherming van mens en milieu. Ook deze mogelijkheid wordt door deze werkwijze ontnomen.
- In haar schrijven met referentie OMV_20211027860 heeft minister Demir recent een ongunstig advies voor de omgevingsvergunning geformuleerd. Hierdoor dient er een nieuwe/aangepaste omgevingsvergunning te worden ingediend. Hierdoor is er dus nog geen vergunning en kan bijgevolg het bodemsaneringsproject ook niet worden conform verklaard, omdat hierin als voorwaarde is gesteld dat alle vergunningsplichtige activiteiten, op de grondwateronttrekking na, via de

omgevingsvergunning zullen zijn vergund. Dit is niet het geval. Bijgevolg resulteert een eventuele conformverklaring in een niet vergund bodemsaneringsproject, wat in tegenspraak is met artikel 54 van het bodemdecreet: *“Als de bodemsaneringswerken handelingen, inrichtingen of activiteiten omvatten die meldings- of vergunningsplichtig zijn krachtens titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid of krachtens titel IV, hoofdstuk II, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, geldt het conformiteitsattest als meldingsakte of omgevingsvergunning.”* Hieruit volgt dat de vergunningsplichtige activiteiten noodzakelijk voor de sanering en waarvoor een omgevingsvergunning nodig is via het bodemsaneringsproject dienen te worden aangevraagd. Gebeurt dit niet dan voldoet de conformverklaring van dit bodemsaneringsproject niet aan Artikel 54 van het bodemdecreet, waaruit volgt dat OVAM het bodemsaneringsproject sowieso niet kan conform verklaren.

Door enkel een vergunning aan te vragen voor de grondwateronttrekking (oppompen van 20.000 m3 percolaat) kan de conformverklaring van het bodemsaneringsproject niet gelden als een omgevingsvergunning wat in tegenspraak is met Artikel 54 van het bodemdecreet. Bijgevolg kan het bodemsaneringsproject op basis van deze grond sowieso niet conform worden verklaard. Daarbij verhindert het niet toevoegen van alle te vergunnen activiteiten de uitvoering van het bodemsaneringsproject na conformverklaring. Het feit dat de omgevingsvergunningsaanvraag gekoppeld aan dit bodemsaneringsproject door Minister Demir niet is aanvaard, hypothekeert eveneens de uitvoering van een volgens het OBBO zeer urgente sanering.

BEZWAAR 4: OMGEVINGSVERGUNNING WERD ENKEL AANGEVRAAGD DOOR DE VLAAMSE WATERWEG ...?

In het advies van OVAM (document met OVAM-kenmerk AMB/RS/MK/2021-IF-02552 d.d. 06/01/2022) staat in de openingszin op p.1 als titel:

“Omgevingsvergunningsaanvraag van de nv De Vlaamse Waterweg voor het exploiteren van een nieuwe inrichting, namelijk het opvullen en saneren van de Kleiputten Terhagen met niet- verontreinigde bodemmateriële gelegen te Rumst en Boom”.

Idem in het advies van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid d.d. 05/01/2022.

Idem in het advies van het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente Boom d.d. 05/01/2022.

Nochtans staat op de aankondiging en de gele affiches: **“Provinciebestuur Antwerpen & De Vlaamse Waterweg** hebben een aanvraag ingediend voor: ... Kort omschreven gaat het over SANERING, VERONDIEPING EN NATUURONTWIKKELING KLEIPUTTEN RUMST.”

In het advies van de Astrid Veiligheidscommissie van 07/12/2021 wordt enkel de Provincie Antwerpen als aanvrager vermeld.

BEZWAAR 5: AANVOERKADE, WERFWEG EN ONDERTUNNELING WORDEN GEBRUIKT VOOR 4 PROJECTEN, DE OMGEVINGSVERGUNNINGSAANVRAAG GAAT SLECHTS OVER ÈÈN PROJECT (SAUCISSONERING).

Op p.48 van het Project-MER (PR2457) wordt beschreven: *“In functie van de aanvoer van ca. 4,5 miljoen m₃ grondoverschotten, zal er op de rechteroever van de Rupel een nieuwe overslaginfrastructuur nodig zijn. Deze engagementsverbintenis wordt volgens de huidige inzichten ingevuld via 3,6 miljoen m₃ gronden te bergen binnen het inrichtingsgebied (zoals hoger beschreven). Daarnaast zijn er ook kleinere bergingsprojecten in het ruimere groevelandschap, waaronder de natuurinrichting van het plassengebied van Natuurpunt ten oosten van het inrichtingsgebied en een afzet binnen de groeve van Wienerberger.”*

In het rapport ‘Van Damme S., Vergauwe D. (2019) Inschatting van de ecologische potenties van de plassen ‘Natuurpunt-Terhagen’. Rapport ECOBE 018-R228’ wordt melding gemaakt van *“het verondiepen van de Baggertuigplas, waardoor het voorliggende zandplein onder water komt te staan en moerasgebied wordt”*.

Dit betekent dat de supplementaire aanvoer van 900.000 m³ grond voor buiten het projectgebied, eveneens via de aanvoerkade, werfweg, ondertunneling van de Kapelstraat én door de Kleiputten Terhagen zal verlopen.

Deze projecten hebben nochtans evenzeer een impact op het projectgebied en de omgeving, maar deze impact werd niet bestudeerd in het Kleiputten-project, noch in het Project-MER. In de Project-MER studie gaat het telkens over de effecten van de aanvoer van 3,6 à 3,7 miljoen kubieke meter gronden, terwijl het in werkelijkheid over 4,5 à 4,6 miljoen kubieke meter zal gaan. Nochtans zal de aanvoer van deze 900.000 m³ extra grond effecten hebben op meerdere vlakken (waaronder negatieve effecten qua geluid, stofhinder, duur van het project ...): dit had moeten bestudeerd worden in het Project-MER.

Voor deze projecten werden nog geen omgevingsvergunningen aangevraagd.

Dit betekent dat er een opdeling is met aparte omgevingsvergunningen voor 4 verschillende projecten, terwijl momenteel slechts voor één van deze projecten een omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

Aangezien de aanvoer van gronden voor alle vier deze projecten zullen gebeuren via de tijdelijke overslaginfrastructuur, werfweg en ondertunneling in zone Molleveld en via de aanvoerroute die dwars door de Kleiputten Terhagen loopt. Bijgevolg moet in het Project-MER dat opgesteld werd voor dit Kleiputten-project, ook rekening gehouden worden met de impact van deze grondaanvoeren.

Dit is immers een verplichting, volgens de Europese Milieueffectenbeoordelingsrichtlijn. (Art. 3 “De beschrijving van de waarschijnlijke significante effecten moet betrekking hebben op de directe effecten en alle indirecte, secundaire, cumulatieve, grensoverschrijdende, korte-, middellange- en langetermijneffecten, permanente en tijdelijke, positieve en negatieve effecten van het project” (Bijlage IV van de MER-richtlijn).

Hierover bestaan ook arresten van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, die wijzen op het beschouwen van het totaalproject in de MER-studie.

BEZWAAR 6: AANVRAAG AFWIJKING SOORTENBESLUIT IS ONTOEREIKEND.

In 2020-2021 werden volgende erkende waarnemingen van fauna en flora in het de Kleiputten Terhagen (projectgebied) gedaan: Bokkenorchis en Spaanse Vlag ...

Ook voor deze soorten werd geen afwijking van het soortenbesluit aangevraagd., noch opgelegd tot aanvragen.

BEZWAAR 7: RESULTAAT VAN HET PROJECTONTWERP ZOU HET RESULTAAT ZIJN VAN EEN PARTICIPATIE-PROJECT.

In de nota ‘B26 Beschrijvende Nota dd. 20211027 .pdf’ (omgevingsvergunningsaanvraag april 2022 document 1 op p.10/34) staat op p.5/54: *“Via workshops werd, in samenspraak met de omwonende en geïnteresseerde, een ontwerp opgemaakt waarbij de*

voormalige kleiputten een herinrichting krijgen met een variatie in reliëf en beleving en waarbij het groene karakter wordt gewaarborgd.”

In 2019 werden drie participatie-avonden georganiseerd over het project. Een aantal deelnemers, waaronder de Actiegroep 'Red Onze Kleiputten' en 'Actiegroep Leefmilieu Ruperlstreek' distanciëerden zich van het ontwerp omdat er niet vrijuit over de verschillende aspecten van het project mocht gepraat worden. Zij schreven op 10 december 2018 een 'Open Brief aan de Provincie Antwerpen en De Vlaamse Waterweg' waarin ze zich expliciet distanciëerden van het project-ontwerp.

Beweren dat het resultaat van het projectontwerp in samenspraak met de bewoners tot stand kwam is dus pertinent onjuist.

Open Brief van 10 december 2018:

Boom, 10 december 2018.

Open brief aan het Provinciebestuur, aan de Vlaamse Waterweg, aan het Gemeentebestuur Rumst, aan de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel, betreffende hun saneringsplannen met de Kleiputten Terhagen (ook wel genoemd 'Deelgebied 2').

Wij distantiëren ons uitdrukkelijk van de resultaten van het participatie-traject, zoals die besproken werden op de participatie-avond van 10 december 2018. Er wordt hierbij immers totaal geen rekening gehouden met de mogelijkheid tot minimale sanering, zoals in het kennisgeving-Milieu-Effectenrapport beschreven wordt (10ha saneren en de overige 80% van het gebied behouden zoals het nu is).

In het kennisgeving-MER staat dat dit gebied voor 90% waardevol tot zeer waardevol natuurgebied is.

In de spontaan ontwikkelde ecosystemen huizen diverse zeldzame diersoorten.

Voor recreanten zoals wandelaars, fietsers, joggers, jeugdbewegingen, vissers ..., is het er aangenaam vertoeven, een rustpunt.

Bovendien is deze 55ha groen een belangrijke groene long voor de streek.

Wij zijn absolute voorstander van de wettelijk verplichte sanering van het asbest- en het huisvuilstort: dit moet wel op een zorgvuldige manier gebeuren

zodat de aanliggende delen in dit gebied niet beschadigd worden.

Wij verwachten:

- een eerlijke en open communicatie omtrent de plannen voor dit gebied;
- inzage in alle documenten zodat ook wij, de burens, de gebruikers van het gebied, kunnen meedenken over mogelijkheden, opportuniteiten;
- opname in de stuurgroep van vertegenwoordigers van de verschillende lokale verenigingen voor de loop van het volledige traject (werkbank met daarin vertegenwoordiging van bewoners- en actiegroepen);
- dat er niet meer bomen gekapt worden dan strikt noodzakelijk voor de minimale sanering van asbest- en huisvuilstort en dat deze volledig gecompenseerd worden in het projectgebied.

Namens:

- Actiegroep Red onze Kleiputten
- Actiegroep Leefmilieu Rupelstreek

BEZWAAR 8: AFPERKING VAN 'VERONTREINIGING ANIONEN / KATIONEN' GEBEURDE NIET.

In de conclusie van het OBBO en de conformverklaring van dit OBBO door OVAM op 9 maart 2015 staat *"In het grondwater werd een verontreiniging van anionen / kationen vastgesteld ter hoogte van de volledige onderzoekslocatie"*.

Er werd in geen enkel onderzoek nagegaan of er mogelijks ook bij de burens ('aanpalende percelen') verontreiniging met anionen / kationen aanwezig was. M.a.w. er gebeurde geen afperking van deze verontreiniging. Er werd enkel binnen het projectgebied onderzoek gedaan, terwijl de kans reëel is dat deze verontreiniging ook aanpalende percelen zou kunnen verontreinigd hebben.

Dit is een duidelijke tekortkoming in de project-studie.

BEZWAAR 9: HET 'SWEEPEN' VAN DE RUPELBODEM ZORGT VOOR VERSPREIDING VAN PFAS-VERONTREINIGING.

In het advies van ANB voor de GOVC inzake OMV2021027860 d.d. 21/01/2022 p.4/17 staat: *"Om de loskade toegankelijk te maken voor duwbakken wordt de vaargeul van de Rupel, die gelegen is in een speciale beschermingszone, maximum 2,60m uitgebaggerd over een lengte van ca. 270m en een breedte van ca. 35m. Om uitspoeling tegen te gaan wordt een geotextiel uitgespreid waarboven een laag stortsteen wordt aangebracht met*

15/42

een dikte tussen 60cm en 100cm (geraamd volume 10.000m³). De stortsteen en geotextiel worden na afloop van de werken terug verwijderd. “

Dit houdt in dat er wel degelijk gebaggerd zal worden, ook al noemt men het elders ‘sweepen’. Ook de Rupel-oever zal gedeeltelijk afgegraven worden. **In het MER, noch in de omgevingsvergunning OMV2021027860 wordt hiervoor een vergunning gevraagd, noch voor het storten van dit Rupel-slib t.b.v. ca. 10.000 m3.**

Dit is een hiaat in de omgevingsvergunningsaanvraag.

Uit de gegevens uit het Project-MER PR2457, Bijlage J “Beoordeling oppervlaktewaterlichaam Rupel + Zeeschelde III 3de SGBP - CIW” p.194/1123 staat dat de waterbodem sterk verontreinigd is. Zowel voor het Rupelwater als de biota in de Rupel zijn er normoverschrijdingen voor PFOS. Ter hoogte van de zone waar de ‘tijdelijke losinfrastructuur’ zal gebouwd worden zal met de bodem ‘sweepen’. **Dit betekent dat het vervuilde slib op de Rupelbodem over een grote oppervlakte zal doen opwarrelen in het Rupelwater waardoor de kwaliteit van dit oppervlaktewater sterk negatief zal beïnvloed worden.**

Hier werd geen onderzoek naar gedaan, nog de negatieve effecten ervan bepaald. Hiervoor werden ook geen milderende maatregelen voorgesteld.

p.205, 344 en 781:”Tijdens de aanleg van de buispalen en damplanken voor de bouw van de kade zal de turbiditeit van het water in de onmiddellijke omgeving van de werkzaamheden verhogen. Ook kunnen potentieel toxische stoffen uit het slib op de rivierbodem in suspensie worden gebracht. Het gaat om een zeer tijdelijk effect dat verdwijnt bij de depositie of natuurlijke afvoer (getijdewerking) van het opgewoelde sediment. Dit effect is te vergelijken met baggerwerkzaamheden in de waterloop. Een permanent effect op de waterkwaliteit van de Rupel is niet te verwachten (beperk negatief effect).”
Ook een tijdelijk effect van het opwoelen van vervuilde Rupel-bodem heeft negatieve effecten en is ontoelaatbaar.

In het Project-MER p.767/1123 staat:

“Kwetsbaarheid van de Estuaria:

Estuaria worden in het algemeen bedreigd door:

- Menselijke ingrepen als inpolderingen, rechte trekkingen en verruiming van de vaargeul hebben een ingrijpende impact op de hydro- en morfodynamische processen van het estuarium

- Wegbaggeren van slikwadden en zandplaten in de rivier; zandwinning.
- Industrialisatie en urbanisatie langs de oevers.
- Periodiek te hoge zoetwaterafvoer: veroorzaakt het afsterven van weinig mobiele brakwater (benthos)soorten en het versneld uitspoelen van zoetwater planktongemeenschappen naar de brakke zone waar ze afsterven.
- Waterverontreiniging.”

In het advies / verslag van het GOVC van de vergadering op 25/01/2022 staat op p.22/86: “**De waterloopbodem (nvdr.: van de Rupel) wordt plaatselijk uitgegraven voor de verbreding van de vaargeul (VH10 - tijdelijke reliëfwijziging Rupel)**”.

Het is duidelijk dat dit uitgraven van de Rupelbodem een sterk negatief effect heeft, zelfs een bedreiging vormt voor het Schelde-estuarium, omwille van:

- menselijke ingreep door verruiming van de vaargeul, die een ingrijpende impact hebben op de hydro- en morfodynamische processen van het estuarium;
- wegbaggeren van slikwadden en zandplaten in de rivier;
- urbanisatie langs de oevers (bouw van kade);
- waterverontreiniging: het opwoelen van de sterk verontreinigde Rupelbodem zorgt voor extra verspreiding van de aanwezige verontreinigingen (zie ook Bijlage J van het Project-MER PR2457).

Dit betekent dat deze omgevingsvergunning niet kan toegekend worden.

BEZWAAR 10: ‘TIJDELIJKE’ OVERSLAGINFRASTRUCTUUR IS NIET TIJDELIJK.

De ‘tijdelijke’ overslaginfrastructuur wordt gebouwd (1jaar) en gebruikt gedurende lange periode (minstens 8 jaar). Dit is een lange periode en de aanwezigheid van de overslaginfrastructuur is dus niet ‘tijdelijk’ maar wel ‘langdurig’ (‘voor een langere periode’).

Dit betekent ook dat de ‘beperkt negatieve effecten’ door de zogenaamde ‘tijdelijkheid’ eigenlijk ‘duidelijke negatieve effecten’ zijn, die relativerend afgezwakt worden door ze als ‘tijdelijk’ te benoemen in het Project-MER.

BEZWAAR 11: FOUTIEVE BESCHRIJVING VAN HET NULALTERNATIEF (PROJECT-MER p.224-225/1123).

“7.3.5 Nulalternatief

In het nulalternatief gebeurt de aanvoer van gronden over de weg en wordt er geen tijdelijke overslaginfrastructuur aan de Rupel gebouwd. Dit betekent dat er geen tijdelijke werfweg wordt aangelegd ter hoogte van corridor Molleveld en dat de tunnel onder de Kapelstraat niet heraangelegd wordt.

Voor de grondaanvoer in het nulalternatief zal de hoofdaanvoerroute gebruik maken van de openbare weg en vervolgens tot in het te saneren gebied. De vrachtwagens zullen in het nulalternatief het projectgebied binnenrijden via de Kapelstraat ter hoogte van de gemeentengrens tussen Boom en Rumst, via de toegang aan de kleine parking waar heden een vrij brede onbeboste toegang tot het projectgebied aanwezig is. Het nulalternatief wordt verwacht niet dezelfde aanvoercapaciteit te hebben als het basisproject aangezien de overeenkomst met Lantis komt te vervallen. De aanvoer van gronden zal afhankelijk zijn van het aanbod aan grondoverschotten op de markt. Er kan dus aangenomen worden dat het nulalternatief langer zal duren dan het basisproject. De hoofdaanvoerroute van het vrachtverkeer in het nulalternatief is als volgt:

- Van de E19 naar het projectgebied via de lokale wegen Tiburstraat, Kerkstraat, Tuinwijk, Nieuwstraat, Kardinaal Cardijnstraat en Kapelstraat;*
- Van het projectgebied naar de E19 via de lokale wegen Kapelstraat, Kardinaal Cardijnstraat, Oude Baan, Schransstraat, Nieuwstraat, Catenbergstraat, Hollebeekstraat, Hoge Meentochtstraat, Petrus van der Taelenstraat en Slijkenhoefstraat naar de secundaire weg N1 Antwerpsesteenweg en Bussestraat tot aan de E19.*

Voor de woningen langs de lokale wegen waarlangs de hoofdaanvoerroute zal leiden zijn er overschrijdingen te verwachten van de geluidsnormen cf. VLAREM II voor de duur van de saneringswerken in het nulalternatief.

De grondaanvulling langs de Bosstraat/Nachtegaalstraat zal minder hoog zijn dan in het basisproject. Bij de voor de sanering benodigde aanvullingen langsheen de Bosstraat/Nachtegaalstraat op minder dan 200 m afstand van de woningen, kunnen hier overschrijdingen verwacht worden van de geluidsnormen cf. VLAREM II. Een afschermend object van minstens 5 m hoog is hier nodig om de VLAREM-geluidsnormen te respecteren. “

Voor het ‘nulalternatief’ is vervoer over de weg niet noodzakelijk. De Rupel (bevaarbare waterloop) is vlakbij en er kan gebruik gemaakt worden van een ponton-met-kraan om de boten te lossen. Er zijn verschillende opties om zeer direct van aan de Molleveld-zone naar de toegangsweg naar het asbeststort

te rijden. Aangezien er veel minder gronden nodig zijn, zal het kruisen van de Kapelstraat veel minder belastend zijn. Dit voorstel werd al geopperd door mevr. De Groeve (De Vlaamse Waterweg) tijdens de presentatie van het project in het gemeentehuis van Boom.

Bovendien behoort het tot de standaardprocedure van het Bodemsaneringsproject om transport via het water als eerste alternatief te bekijken.

Er zal dan ook geen onnodige overlast qua geluid en emissie zijn, zoals hierboven beschreven wordt.

Het niet beschouwen van het aanvoer-alternatief voor het Nulalternatief via de Rupel, is een grove tekortkoming. Dit is een duidelijke reden om deze omgevingsvergunning niet goed te keuren, temeer daar dit alternatief door de foutieve beschouwing onterecht sterk negatief beschouwd werd, met bovendien excessief uitgeven van overheidsgeld tot gevolg.

BEZWAAR 12: GEMEENTE RUMST GEEFT ADVIES EN IS BETROKKEN PARTIJ = BELANGENVERMENGING.

Op de bijeenkomst van het GOVC op 25 januari 2022 met de verschillende adviesgevende instanties, was ook de gemeente Rumst aanwezig met hun advies. Dat ging o.a. over de in hun gemeente ingediende bezwaren en hun interpretatie of de bezwaren al dan niet gevolgd konden worden.

De gemeente Rumst is echter betrokken partij: zij ondertekende op 1 juni 2018 de overeenkomst tot samenwerking in het project met Lantis, de provincie Antwerpen en De Vlaamse Waterweg om tot 4,5 miljoen kubieke meter oosterweel-grondoverschotten te storten in de Kleiputten Terhagen.

Aangezien de gemeente Rumst betrokken partij en belanghebbende is, kan zij geen onbevooroordeeld advies geven.

De omgevingsvergunning met advies van de gemeente Rumst kan bijgevolg niet goedgekeurd worden.

BEZWAAR 13: ADVIES GEMEENTE BOOM OVER INGEDIENDE BEZWAREN TIJDENS HET OPENBAAR ONDERZOEK 25/11 - 24/12/2021.

In dit advies onder punt “6. een gemotiveerde beoordeling van de standpunten, opmerkingen en bezwaren die zijn ingediend tijdens het openbaar onderzoek”

1. Op p.14/24 wordt bezwaar 1 aangehaald: *“De saneringsnoodzaak van de oude stortplaats met huishoudelijk afval wordt in vraag gesteld: er zou geen risico bestaan van verontreiniging van het Rupelwater door sulfaten die uit projectgebied in de Rupel zouden stromen.”*

De aangehaalde zin uit het INBO-rapport *“Er werd vastgesteld dat de actuele milieukwaliteit van het gebied nog steeds ondermaats is en een duurzame sanering absoluut noodzakelijk lijkt.”* heeft in dit verband geen enkele betekenis: INBO deed geen onderzoek naar een saneringsnoodzaak en nam in dit verband de gegevens van het OBBO over (Rumboolar p.54).

Onder ‘Conclusie’ bij de bezwaar-weerlegging staat: *“Het bezwaar wordt niet bijgetreden: De sanering wordt door de hogere overheid op basis van een onderzoek als noodzakelijk beoordeeld en is daarom decretaal verplicht”*

Deze decretale verplichting spruit voort uit de conformverklaring van het OBBO op 9 maart 2015 door OVAM.

Onder hoger aangehaald bezwaar 1 en uit het rapport “Milieutechnische Evaluatie Onderzoeken Kleiputten Terhagen” (Ref. CR-P131) blijkt echter dat volgens het Bodemdecreet het OBBO niet rechtsgeldig is aangezien het op talrijke punten niet uitgevoerd is volgens de geldende standaardprocedure.

Daaruit volgt dat ook de conformverklaring en dus de saneringsverplichting, onwettig is. Het bezwaar 1 zou dus wel degelijk bijgetreden kunnen worden.

2. Op p.14/24 bezwaar 2: *“Men vraagt de onmiddellijke sanering van het asbeststort, los van andere werken in de Kleiputten Terhagen, gezien het dringende humaan toxicologisch risico van deze stortplaats.”*

De gemeente Boom geeft als conclusie: *“De opmerking, het standpunt wordt niet bijgetreden : Met de gerealiseerde veiligheidsmaatregelen is de veiligheid momenteel tijdelijk gegarandeerd en onder controle.”*

In het Bevel van de Burgemeester van 28 juni 2019 staat: *“Art. 4.7.0.1 §1 sectie 2 van de Algemene Milieuvoorwaarden voor Ingedeelde Inrichtingen volgens het Besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalinge inzake milieuhygiëne: de nodige maatregelen moeten getroffen worden om ervoor te zorgen dat afvalstoffen die asbestvezels of -stof bevatten, indien gestort op plaatsen waar zulks met vergunning mogelijk is, zodanig worden behandeld, zijn verpakt of afgedekt,*

met inachtneming van alle plaatselijke omstandigheden, dat er geen asbestdeeltjes in het milieu terechtkomen.”

Aan deze voorschriften werd niet voldaan. Enkel een kleine zone op het asbeststort werd van een afdeklaag voorzien. Op geen van beide taluds werd een afdeklaag aangebracht: zoals blijkt uit o.a. het KIWA-rapport van 2019 ligt er sterk verweerd asbest bloot aan de oppervlakte. Ook uit het OBBO blijkt dat er over het volledige asbeststort ongebonden asbest aan de oppervlakte voorkomt. Dit blijkt ook uit recentere foto's van 2020 en 2022 van ROK vzw, die aan OVAM werden overgemaakt.

In het recente rapport van de inspectie van het asbeststort van 4 november 2021 staat op p. 15/59: *“T.h.v. de polyesterdoeken in het westelijke talud: rondom de afgedekte zone komt nog hechtgebonden asbest voor aan het oppervlak.”*

Het storten van asbest werd beëindigd in 1983. Het asbest dat er ligt is dus minstens 40 jaar oud. Bovendien gaat het hier om beschadigde en gebroken asbeststukken, vermengd met asbestslib uit de slijperij.

Wat aan de oppervlakte zichtbaar is, is dus geen 'hechtgebonden asbest'. Asbestvezels kunnen gemakkelijk tot 500m ver verwaaien bij droog en winderig weer.

De zinsnede “*Met de gerealiseerde veiligheidsmaatregelen is de veiligheid momenteel tijdelijk gegarandeerd en onder controle*” is bijgevolg totaal onjuist: er is wel degelijk sinds jaren, een acuut en groot gezondheidsrisico voor bewoners en bezoekers van deze buurt (woningen en tuinen liggen er op enkele meters van het asbeststort verwijderd!).

3. Op p.15/24: bezwaar 3: *“Zowel in de Groene Corridor als in de Kleiputten Terhagen werden tal van beschermde en bedreigde dieren en planten waargenomen. Het opvullen van de kleiputten betekent de totale vernietiging van deze biotoop.”*

De gemeente Boom probeert dit te weerleggen met: “*Het bezwaar kan niet worden bijgetreden: Het uiteindelijke resultaat van het project zal volgens de aanvraag en de bijhorende studies positief tot aanzienlijk positief zijn voor de natuur en de biodiversiteit.*”

De biotoop zal door de werken in eerste instantie volledig vernietigd worden, zowel voor fauna als flora. Het huidige bos is al tussen 20 en 50 jaar oud. Er heeft zich een humuslaag opgebouwd wordt die volledig verdwijnt. De bewering “... dat 30 jaar na de aanplant, de biomassa van het bos dat in het projectgebied na de creatie van de nieuwe morfologie tot ontwikkeling is

gekomen, die van het actueel aanwezige bos heeft overtroffen.” is enkel geldig wanneer met totaal geen rekening houdt met het huidige bos, dat zijn pioniersfase stilaan ontgroeit en dat binnen 40 jaar (10 jaar uitvoeringswerken waarna herbebossing) kan evolueren naar een ‘oud bos’. De prestaties van het huidige bos in die 40 jaar is nooit te evenaren door een aangeplant nieuw bos, laat staan wanneer het gaat om nieuwe spontane bebossing. De substraatlaag op het nieuwe terrein zal nog onbestaand zijn en bovendien zullen nieuwe bossen bovenop de ‘landschapsheuvel’ enorme problemen ondervinden door gebrek aan waterbuffering.

Hieruit blijkt dat het uiteindelijke resultaat van het project in tal van opzichten desastreus is voor fauna en flora in het gebied.

4. Bezwaar 5 p.16/24: “Men geeft aan dat de Kleiputten Terhagen als waardevol groengebied moeten behouden blijven. Deze zijn namelijk een grote groene long tussen de A12 en E19. Het behoud is belangrijk voor het gebruik voor ontspanning, ont-stressen, sporten, wandelen en fietsen, en om de kinderen de mogelijkheid te geven om in de natuur te spelen, dit is belangrijk voor hun ontwikkeling.”

Dit probeert men te weerleggen met:

- “Met de realisatie van het project zal het groengebied behouden worden en betere natuurontwikkelingskansen krijgen.”

Het is duidelijk dat het huidige waardevolle groengebied gedurende jaren zal verdwijnen. Op papier blijft het wel behouden, maar niet in werkelijkheid. De voorziene werken zullen 10 à 15 jaar duren (bouw kade, werfweg en ondertunneling, ontbossing en aanvoer gronden, daarna heraanleg infrastructuur, aanplanting en afwerking. De huidige bebossing is qua ouderdom 25 à 50 jaar oud wat betekent dat we minstens 35 jaren moeten wachten om een vergelijkbaar jongste-bos te hebben.

Beweren dat het groengebied behouden wordt met het huidige project is een grote leugen. Wellicht zal het er **ooit** weer zijn, maar met de huidige klimaatproblematiek valt dit ten eerste te betwijfelen. Een nieuwe landschapsheuvel van 27m hoogte is niet echt een ideale biotoop voor jonge aanplantingen: regenwater zal via de steile hellingen zo snel als mogelijk richting Rupel afstromen en het beetje vocht dat gestockeerd zou worden zakt naar beneden of verdampt.

- “De sanering, creatie van de nieuwe morfologie en natuurontwikkeling volgen elkaar niet chronologisch op voor het geheel van het projectgebied maar er wordt een fasering uitgewerkt “

Er mag jaarlijks 10ha ontbost worden, dus op 5 jaar is het volledige gebied ontbost. Ook al worden er bomen aangeplant: wanneer de laatste 10ha ontbost worden is er GEEN bos aanwezig in het projectgebied. Het ziet er dan zo uit:

- *“Er wordt in de mate van het mogelijke op een terugschrijdende wijze aangevuld; hiermee bedoelen we dat de aanvullingen idealiter starten op de grootste afstanden tot de kade waardoor aangevulde zones en zones waar de natuurontwikkeling gaande is niet met zwaar verkeer hoeven te worden betreden.”*

Dit betekent dat er door het hele gebied gereden wordt, tot in de andere uithoek, met veel lawaai tot gevolg, wat ook voor de aanwezige fauna sterk verstorend is.

Wanneer men bovendien bedenkt dat deze ‘sanering’ helemaal niet nodig is ...

- *“Rekening houdend met de verschillende verwachte geotechnische kwaliteiten en bodemtexturen van de gronden enerzijds en de geotechnische vereisten van aanvulling en de opbouw van de saneringen **anderzijds zal er***

gewerkt worden met meerdere aanvulfronten. Hun aantal en oppervlakte zal, binnen deze randvoorwaarden, zoveel als mogelijk beperkt worden

Met deze uitspraak wordt de absoluutheid van de voorgaande beloftes alweer heel sterk teruggeschroefd, zodat men, bij het storten van oosterweelgronden in de Kleiputten Terhagen, nog steeds alle kanten uitkan en zich niet gebonden moet voelen door enige 'belofte'.

Als "Conclusie" van deze poging om het bezwaar te weerleggen wordt dit aangehaald: *"Het bezwaar kan niet worden bijgetreden: het nieuwe landschap zal klimaatrobuust worden uitgevoerd waardoor de garantie op het behoud van deze groene long op de lange termijn veel groter zal zijn dan vandaag."*

Dit zou, aangezien hiervoor helemaal geen garanties bestaan, eigenlijk moeten zijn: *"men zal proberen om het nieuwe landschap klimaatrobuust uit te voeren, wat betekent dat misschien, na meerdere decennia, er opnieuw een groene long zal zijn ..."*

Bovendien wordt hier vergeten dat, indien het huidige bos behouden blijft, dit ook zal evolueren en dat het daarbij nu al een voorsprong heeft van meerdere decennia ...!

5. Bezwaar 6: *"Men geeft aan dat de 'nieuwe natuur' van het 'saneringsproject' het gekapte bos de eerste 50 jaar (of langer) niet zal evenaren. Bijgevolg wordt hier 2 generaties kinderen het recht ontzegd tot natuur in hun nabije omgeving en daarmee eveneens het recht op een betere ontwikkeling tot zowel fysisch- als psychisch gezondere volwassenen"*

Dit bezwaar probeert men te weerleggen met *"De huidige bossen die in het projectgebied aanwezig zijn, zijn over het algemeen niet ouder dan 26 jaar en zijn spontaan tot stand gekomen na een eerste grondaanvulling in 1996 (destijds was het dus een kaalvlakte)."*

Uit onderstaande foto (Verkennd Bodemonderzoek 2011) uit 1987 blijkt duidelijk dat er **geen kaalvlakte** was maar dat er wel al jonge begroeiing aanwezig was.

Figuur 15: luchtfoto (NGI, 1987)

F

De gemeente Boom zegt: *“Het bezwaar kan niet worden bijgetreden: mits het volgen van de voorgestelde maatregelen uit het INBO rapport zal er al 10 jaar na de aanplant een halfopen boslandschap ontstaan zijn.”*

Dit is mogelijk, maar enkel voor wie veel fantasie heeft en plat op zijn buik gaat liggen om rond te kijken ...! Na 10 jaar zullen de boompjes immers nog piepklein zijn en de kans is heel groot, gezien de problematiek van klimaat-opwarming, dat er nog helemaal geen boompjes zullen zijn!

6. Bezwaar 7: *“De overlast van zulke grootse werken en de langdurige hypothekering van de openbare ruimte die daarmee gepaard gaat, mag niet onderschat worden.”*

Als conclusie schrijft de gemeente Boom: *“Het bezwaar wordt niet bijgetreden wat betreft de hypothekering van de openbare ruimte.”*

Aangezien eigenlijk enkel het asbeststort moet gesaneerd worden (zie bezwaar 1) wordt de overige 90% van het gebied juist wel gehypothekeert: daar moeten immers geen werken uitgevoerd worden, daar moet de natuur niet vernield worden, daar zou immers de toegang permanent moeten behouden blijven.

Door uitvoering van het Kleiputten-project wordt juist het volledige gebied vernietigd.

7. Bezwaar 8: *“Het project voorziet wijzigingen die het typerende landschap zullen aantasten. Aanzienlijke effecten ten aanzien van het landschap en*

bouwkundig erfgoed zijn te verwachten. Het project zorgt voor aantasting van het typerend landschap door de aanleg van de voorziene morfologie. Daardoor is er een onherstelbaar negatief effect op het historisch landschap indien dit project wordt uitgevoerd.”

De gemeente Boom probeert dit te weerleggen met: *“Uit het bezwaarschrift blijkt niet wat bedoeld wordt met historisch landschap. Zoals blijkt uit verschillende kaartbronnen (Cartesius), werd het oorspronkelijke landschap door de kleiontginningen van vorige eeuw grondig gewijzigd.”*

Een dergelijke uitspraak en poging tot weerlegging getuigt van weinig historisch inzicht. Gedurende verschillende eeuwen werd het landschap van de Rupelstreek door mensenhand veranderd. Het landschap van de Rupelstreek is in zijn geheel een relict en behoort tot het industriële erfgoed van ons land. Het is een uniek landschap omwille van de ontgraving van de cuesta voor ontginning van de Boomse klei. Op wereldvlak is dit zelfs uniek. Het wordt beschreven en geroemd in ettelijke literaire en wetenschappelijke werken.

Een dergelijk grote zone in dit gebied om zeep helpen door “het creëren van een nieuwe morfologie” is een historische misdaad en getuigt van weinig respect voor de streek, zijn mensen en geschiedenis.

8. Bezwaar 9: “De voorgestelde ophoging in de Kleiputten Terhagen is nefast voor de waterbuffering “

De gemeente Boom probeert dit te weerleggen met: *“Met het huidig project zal het infiltrerend en waterbergend vermogen van het gebied niet verminderen en zelfs licht verbeteren “.*

Zelfs een klein kind weet dat, wanneer men een hoge berg maakt, het water heel snel naar beneden zal stromen. Door de creatie van de centrale heuvelrug met een aangebrachte ophoging tot 27m en met steile hellingen zal regenwater zeer snel naar beneden stromen en onverwijld de richting van de Rupel uitgaan. Er is dan in het hele gebied nog geen robuuste bebossing aanwezig zoals nu (2022) die water op de bladeren kan doen verdampen, die water zal opzuigen via het wortelgestel, die het afstromen zal vertragen. Bij felle regen (stortbuien) zal door deze werken bovendien modder afstromen.

Het waterbergend vermogen van de Kleiputten Terhagen wordt in eerste instantie gedurende jaren, wellicht decennia, sterk verminderd.

De vermelding “licht verbeteren” hoort daar absoluut niet bij.

9. Bezwaar 11: de gemeente Boom concludeert op bezwaar 11: “ De gemeentelijke overheid wenst vooral te benadrukken dat de ontwikkeling van

de projectzone dient uitgevoerd te worden met behoud van het waterbufferend vermogen dat voor deze zone kenmerkend is. Het is aan de vergunningverlenende overheid om te oordelen of een onteigening van de visclub noodzakelijk is op basis van voorliggende aanvraag.”

Aangaande het behoud van de visvijver schrijft de gemeente Rumst: “ ... geeft de gemeentelijke overheid aan, belang te hechten aan het recreatieve karakter en het sociaal contact voor deze site (nvdr. van de visvijver)” dan kan ze dit evenzeer bij het weerleggen van de bezwaren concluderen. Het gaat hier immers om een advies dat de gemeente moet geven aangaande de ingediende bezwaren.

10. Bezwaar 12: “*Men geeft aan dat ingevolge het kappen van 55ha bos er 3245 ton CO2 vrijkomt uit de gekapte biomassa en dat door het kappen van bossen de opnamecapaciteit van CO2 en fijn stof zal verminderen. Men haalt aan dat door de klimaatopwarming het moeilijk zal zijn om tot een gelijkwaardig bos te komen.*”

Dit bezwaar probeert de gemeente Boom te weerleggen met: “*Het project vraagt geen boskap aan van 55 ha maar van 38ha.*” (*)

Om de puntjes op de ‘i’ te zetten: inmiddels blijkt het al te gaan om 44,6ha volgens ANB.

“Het project voorziet in een herbebossing over het volledige terrein bij de herinrichting nadien.” Hierbij wordt ook voorzien in open ruimtes om de diversiteit van het landschap en de natuurontwikkeling te versterken. “

Refererend naar (*) vijf regels hierboven, wordt dus **geen herbebossing over het volledige terrein** voorzien, aangezien er **ook open ruimtes** (zonder bebossing) voorzien worden.

*“Uit studies gepubliceerd op www.natuurenbos.be, blijkt dat open plekken in een bos meer kansen geven op behoud en klimaatrobuustheid doordat een grotere diversiteit ontstaat. **Verder voorziet het project ook de aanleg van natte natuurgebieden** die ook potenties hebben tot CO2 -opslag.”*

Dit blijkt echter in tegenspraak te zijn met wat er in het Project-MER op p.200 staat: “**Het projectgebied zal hierdoor over grote delen duidelijk droger zijn dan in de huidige situatie.**”

“De bomen die moeten gerooid worden voor de realisatie van de sanering en het landschapsonwerp zullen niet verbrand of verhakkeld worden maar zullen gestockeerd worden onder de aan te voeren gronden zodat ze hun koolstofmassa kunnen behouden en geen of nauwelijks CO2 uitstoot zullen veroorzaken”.

In De Standaard van 24 maart 2021 zegt Bruno De Vos (INBO): “Het Kleiputten-experiment om bomen te begraven is het eerste in zijn soort in dit land. Bij mijn weten is het in de rest van Europa nog niet toegepast. Wij zien het als een interessant experiment”.

Dit betekent dat het een experiment is en dat het nog helemaal niet zeker is dat het zal werken zoals in het rapport RUMBOOLAR beschreven wordt.

“In de studie van INBO “Analyse van de mogelijkheden voor bos- en natuurontwikkeling in het kleiontginningsgebied van Rumst en Boom na sanering en grondberging” (RUMBOOLAR) werd geconcludeerd dat grote delen van het huidige bos niet voldoende klimaatrobuust is. Er worden aanbevelingen geformuleerd om een gevarieerd en klimaatrobuust bos- en natuurgebied te creëren. Deze aanbevelingen worden in het MER opgenomen als milderende maatregelen onder de discipline Biodiversiteit. (zie MER - niet technische samenvatting – pag 179 - 6.8 klimaattoets) “

De huidige bebossing in de Kleiputten Terhagen is minstens 25 à 50 jaren oud. Dit betekent dat het de fase van pioniersbos stilaan achter zich laat. Dit merk je aan de toenemende aanwezigheid van andere boomsoorten, zoals eik, esdoorn, beuk ... Bovendien heeft er zich dank zij het pioniersbos een degelijke voedingsbodem gevormd voor tal van andere planten. Getuige daarvan de grote biodiversiteit aan planten.

11. Onder punt 14 p.20/24 schrijft de gemeente Boom: *“In case lijkt het minstens aannemelijk dat eventuele plausibele, doch niet-onderzochte alternatieven die worden beschreven in de betreffende bezwaarschriften worden besproken bij de bespreking van de adviezen door de vergunningverlenende overheid.”*

In het verslag van de GOVC-vergadering van 25 januari 2022 worden de plausibele, doch niet-onderzochte alternatieven die besproken worden in diverse bezwaarschriften, niet besproken op betreffende vergadering!

12. Onder punt 20 op p.21/24 staat: *“Er wordt een bezorgdheid geuit met betrekking tot de oppomping van grondwater. De bemaling hoort niet tot deze omgevingsvergunning: Voor de aanleg van de fietstunnel ter hoogte van de Rupel en voor de aanleg van de tunnel onder de Kapelstraat gaat er een tijdelijke bemaling nodig zijn. Voor deze exploitatie zal de aannemer een afzonderlijke vergunningsaanvraag indienen.*

Conclusie: *Er zijn dus nog geen gegevens beschikbaar over de bemaling (diepte, debiet ...) en het is daarom onmogelijk om dit argument te bespreken. “*

In het Project-MER (PR2457) wordt nochtans op p. 90/1123 het volgende geschreven: *“In de bemalingsnota van RoTS (2020, ref. OWVA-SBS-BAM-NOT-0003) werd het niet-stationaire debiet berekend als ca. 263 m³/dag. In de stationaire toestand zal het debiet dalen tot 104 m³/dag en zal de invloedstraal (0 cm grondwaterverlaging) 236 m bedragen.”*

De bewering van de gemeente Boom, dat er geen gegevens over deze bemaling beschikbaar zijn is dus onjuist.

BEZWAAR 14: SBZ EN GROENE CORRIDOR.

Reactie op Bijlage F ‘Passende Beoordeling tijdelijke overslaginfrastructuur’ uit Project-MER PR2457 ‘Sanering en verondieping ontginningsgebied Rumst’.

p.7: alinea 3: *“De bouw en de exploitatie van de tijdelijke overslaginfrastructuur ten belope van 4,5 miljoen m³ vindt plaats binnen Natura 2000 gebieden nl. het SBZ-H ‘Schelde- en Durme-estuarium van de Nederlandse grens tot Gent’ waartoe de Rupel behoort, en maakt aldus het voorwerp uit van voorliggende passende beoordeling”.*

Het gaat hier niet om een ‘tijdelijke overslaginfrastructuur’. De werken zullen, volgens het Project-MER, minstens 10 jaar duren: 1jaar (bouw kade, werfweg en tunnel) + 7jaar (aanvoer gronden) + 2 jaar (?) (aanvoer teelaarde en compost gebied + ombouw Groene Corridor tot otter-doorgang). Dit kan echter uitlopen tot minstens 13 jaar (1jaar (bouw kade, werfweg en tunnel) + 15jaar (aanvoer gronden duurt, gezien de getijden, minimaal 10jaar volgens gegevens Project-MER en er is opstalrecht tot 15jaar) + 2 jaar (?) (aanvoer teelaarde en compost en aanleg van infrastructuur als paden ... in het gebied + ombouw Groene Corridor tot otter-doorgang).

Bovendien valt de Groene Corridor binnen de 1 km voedseltrek (risicozone) en de 2 km slaappleats- en broedkoloniebuffer van vogels (zie <https://>

geo.inbo.be/windturbines/), binnen de buffer Pleister- en rustgebieden watervogels en steltlopers.

p.41: Op de plaats waar de overslagkade gebouwd wordt staat nu het zeldzame Zeebies (*Bolboschoenus maritimus*) dat daar goed gedijt maar waarvoor een overplanting zou gebeuren. De overplantingszone paalt nochtans aan of ligt in de 275m lange zone waar slib weggegraven wordt en steenbestorting zal aangebracht worden (zie kaart p.41).

p.22: De slibzone is ook de biotoop voor de rivierprik: deze wordt over een oppervlakte van 450 m2 verwijderd en vervangen door steenbestorting (p.38).

p.24: *“De totale lengte van de kades zijn berekend excl. de nodige steenbestortingen en de buispalen in de Rupel om deze kades te verankeren. In de praktijk kan het ruimtebeslag t.a.v. de natuurlijke oever van de Rupel dus groter zijn. De Rupel is een rivier met een lengte van 12km. De totale lengte van de bestaande kades, waar de natuurlijke oever werd vervangen door een kademuur, aan de rechteroever van de Rupel bedraagt ca. 2km”.*

Voor deze overslaginfrastructuur worden palen voorzien over een lengte van 230m (12% toename) met extra steenbestorting langs de oever over een totale lengte van 275m. Gezien het voortdurend af- en aanvaren betekent dit een zware extra belasting voor de oever van de Rupel in Europees beschermd Natura 2000 gebied.

p.34: In Tabel 5.1 is sprake van *“Permanent ruimtebeslag voor 8 jaar t.h.v. tijdelijke overslaginfrastructuur”*

Zie opmerking hoger onder punt p.7 i.v.m. de duur van de inbeslagname die duidelijk veel langer is dan de hier vermelde 8 jaar.

p.36: gebruik van terminologie *“tijdelijke ...”*. Zie opmerking hoger onder punt p.7: het gaat hier niet over ‘tijdelijk’, maar over ‘permanent gedurende ettelijke jaren’ of ‘permanent gedurende langere termijn’.

p.37: De beschreven betonweg (3de alinea) beslaat slechts een smalle strook: links en rechts is er wel degelijk schraal hooiland aanwezig.

p.45: In 2021: waarnemingen van kamsalamander op de zone ‘huisvuilstort’, centraal in het ontginningsgebied.

p.47: Vleermuizen: Binnen het projectgebied zijn er in de studie van Feys (2017) drie soorten vleermuizen waargenomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

In 2021 waren er echter waarnemingen van Rosse vleermuis, Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis aan de visvijver, centraal in het gebied. Er zijn eveneens waarnemingen van dwergvleermuis in de Groene Corridor.

p.48: *“Europese otter: het project zelf zal geen negatieve invloed hebben op deze soort”.* De Groene Corridor is nu al een mogelijke verbindingstoegang tussen Rupel en het achterliggende vijvergebied in de Kleiputten Terhagen (er is immers een verkeersvrije passage onder de Kapelstraat ter hoogte van de Groene Corridor). De otter werd reeds waargenomen aan de noordelijke oever van de Rupel en werd gespot in het natuurgebied Broek De Naeyer aan de overkant van de Rupel.

De jarenlange werkzaamheden en de aan- en afvarende boten kunnen dus zeker een negatieve invloed hebben op mogelijks migrerende otters.

p.50: **Biotoopverlies:**

Zowel in tabel 6-1 als tabel 6-2 op p.51 staat: “**Permanent ruimtebeslag voor 8 jaar t.h.v. tijdelijke overslaginfrastructuur**”.

Uit het Ontwerp Bodemsaneringsproject Bijlage 3, p.79/4: 2 duwboden van 1450ton elk kunnen per dag gelost worden (zie ook Passende Beoordeling p.8 bovenaan). Er zal 5 dagen op 7 gewerkt worden wat neerkomt op 250 werkdagen per jaar (zonder bouwverlof). Per jaar kan er in de meest gunstige omstandigheden 725.000ton gelost worden. Voor de totale grondhoeveelheid van 4,5 miljoen m³ (= 6.750.000ton) zijn minstens 9 jaar en 4 maanden nodig om, indien alles perfect verloopt, deze te lossen. Voor de bouw van kade, werfweg en tunnel onder de Kapelstraat is 1 werkjaar nodig. Daarna moeten nog teelaarde en compost aangevoerd worden, alsook de materialen voor aanleg van de infrastructuur in het gebied. De werfweg en de kade moeten worden afgebroken en de Groene Corridor moet heraangelegd worden. Aan Lantis wordt een recht van opstal verleend voor 15 jaren. **De werken in de Groene Corridor zullen dus minstens 12 jaren duren, vermoedelijk langer tot 17 jaren met de voorziene vergunningen.**

p.54 eerste zin: “Het ruimtebeslag voor de nieuwe **tijdelijke overslaginfrastructuur** aan de Rupel zal ca. 8 jaar duren en **is** volgens de *Practische Wegwijzer Ruimtebeslag* (ANB, 2020) **als permanent te beschouwen**”.

zie eveneens opmerking hierboven onder p.50.

p.57: “Door de werkzaamheden binnen het ontginningsgebied zal de natuurverbinding zijn functie voor de duur van **8 jaar** verliezen”

Zie opmerking hoger onder p.50: moet zijn: “voor de duur van 12 à 17 jaar ...”.

p.58: onder punt ‘6.4. Versnippering en barrièrewerking’ - 1ste alinea: “Deze corridor ligt buiten SBZ-H en bevindt zich in de bestaande toestand in een suboptimale staat (in casu volledig droge corridor, **volledig verbost**, smalle tunnel mét recreatief medegebruik)”. Het gaat hier dus degelijk om een boszone.

p.70 Punt 8. Conclusie: “Het project zal geen aanzienlijk negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende aangemelde en voorkomende Natura 2000 habitats”.

Onze conclusie: de minste negatieve effecten gaan er zijn wanneer dit project niet uitgevoerd wordt: een sanering omwille van een mogelijk verspreidingsrisico van sulfaten is immers helemaal niet nodig:

Er wordt van uitgegaan dat er een saneringsnoodzaak is omwille van een verspreidingsrisico van sulfaten vanuit de Kleiputten Terhagen naar de Rupel. Dit werd door OVAM bevestigd door de conformverklaring van het Oriënterend en Beschrijvend Bodemonderzoek (OBBO) op 9 maart 2015. In het OBBO werd echter geen onderzoek gedaan naar de impact van de kleine gemeten hoeveelheid sulfaten in het uitstromend oppervlaktewater in de Rupel. In bijlage wordt bevestigd dat er inderdaad hiervan geen risico uitgaat op verontreiniging van het Rupelwater. (Bijlage 1: Toelichting van Eric Struyf, ecooloog).

Bijgevolg is er geen noodzaak tot het uitvoeren van dit project. Er is enkel een kleine zone (voormalig asbeststort) van 4,5ha waarvoor met een beperkte hoeveelheid grond (2m ophoging) het humaan toxicologisch risico (waarvoor saneringsplicht) kan weggenomen worden. Deze kleine hoeveelheid grond kan eveneens via de Rupel aangevoerd worden en via een ponton met kraan gelost worden. Daarvoor is geen overslaginfrastructuur, noch werfweg, noch ondertunneling van de Kapelstraat nodig. Hierdoor zullen er omzeggens geen negatieve effecten zijn, moet er niet ontbost worden en zullen effecten van geluid, bemaling, verlichting e.d. vermeden worden. De Groene Corridor blijft dan permanent toegankelijk voor recreanten en fauna. Er wordt dan ook totaal niet geraakt aan de kwaliteiten van de habitatzone.

Het uitvoeren van ontbossing van de Groene Corridor mits kapmachtiging van Agentschap Natuur en Bos, zonder dat er een omgevingsvergunning voor de morfologiewijziging, noch goedgekeurd Bodemsaneringsproject is voor de Kleiputten, betekent saucissonnering van het project: er is dan immers geen enkele wettelijke basis om deze zone te ontbossen. Integendeel, het ontbossen zou moeten gebeuren middels een omgevingsvergunning en er is geen zekerheid dat de omgevingsvergunning voor het sanerings- en verondiepingsproject wel zou toegekend worden.

ZORGPLICHT.

De zorgplicht voor de natuur (art.14 van het natuurdecreet) wordt in de aanvraag van de omgevingsvergunning door de geplande werken in de Groene Corridor ('ecocorridor') niet nageleefd omdat de schade aan habitats, ecosystemen, waterrijke gebieden, vegetaties, fauna, flora of kleine landschapselementen kan vermeden worden aangezien er geen enkele noodzaak is om het gebied op te vullen voor een sanering.

Volgens art. 16§1 dienen dan ook alle vergunningsplichtige activiteiten die aangevraagd worden, geweigerd te worden door de bevoegde overheid.

Bijlage :

Toelichting van Eric Struyf betreffende de saneringsplannen voor de Kleiputten Terhagen in Boom en Rumst.

"Er is een verspreidingsrisico voor sulfaat naar de Rupel. Deze resultaten maken een bodemsanering noodzakelijk."

Althans, zo zegt de website van de provincie (www.kleiputtenterhagen.be).

De Rupel is een estuariene rivier. Dit betekent dat zij een grote invloed van het getij ondervindt. Zowat alle SO₄²⁻ dat we in de Rupel vinden, is gerelateerd aan de invloed van de (zoute) getijstroom, die inherent sulfaat meebrengt (zeewater bevat namelijk 2700mg/l sulfaten). De Rupel is een overgangswater. Voor dit type water is er geen sulfaatsnorm, net om die reden.

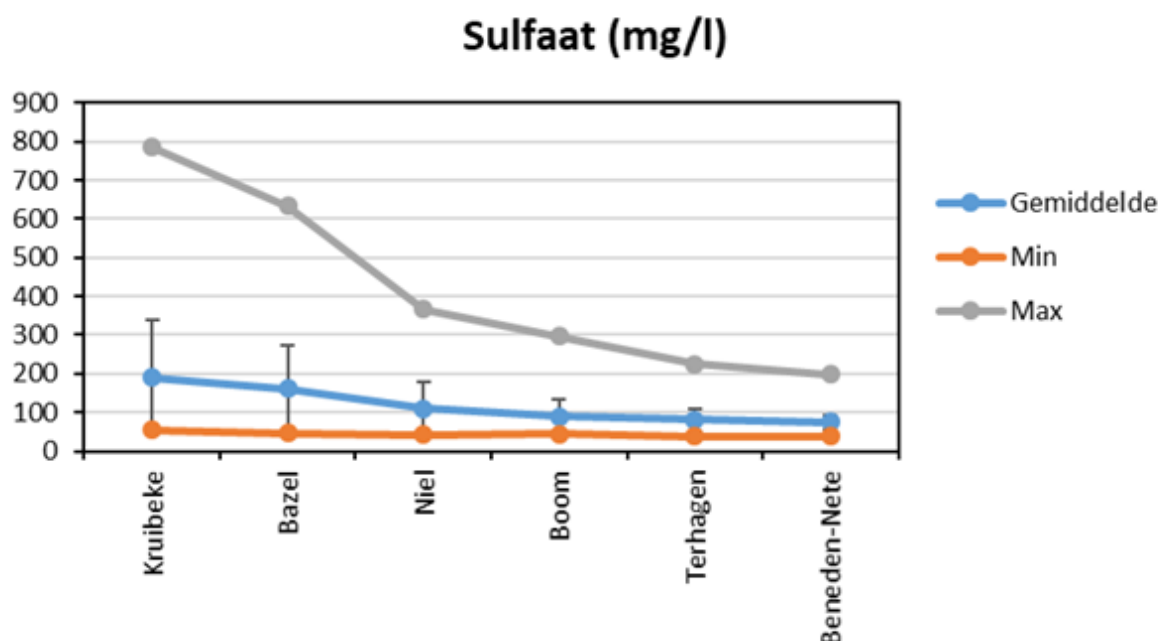
<https://navigator.emis.vito.be/mijn-navigator?wold=10071>

Sulfaat haalt concentraties tot 340 mg.L⁻¹ in de stalen die genomen werden in de gracht naast de Kapelstraat. Dit is inderdaad hoog. En toch.

In de tabel hieronder vind je sulfaatwaarnemingen van het officiële OMES Schelde-estuarium (waartoe Rupel behoort) tussen 2014-2018 in de Rupel. Zoals je ziet zit daar, door de getij-invloed, een zeer grote variatie op. Het hangt af van wanneer je het staal neemt, en de stand van het getij, hoeveel sulfaat er is. Dit toont ook waarom een norm van 150 nonsens is voor de Rupel.

Parametername	Station	DistFrVliss	gemiddelde	StDev	Min	Max	aantal	campaigntype
Sulphate	Kruikeke	88.178	191	147	54	786	72	OMES monitoring
Sulphate	Bazel	91.825	160	114	46	634	59	OMES monitoring
Sulphate	Niel	97.495	110	67	43	367	72	OMES monitoring
Sulphate	Boom	100.455	89	42	44	296	72	OMES monitoring
Sulphate	Terhagen	103.638	81	29	39	224	70	OMES monitoring
Sulphate	Beneden-Nete	108.581	75	19	38	199	72	OMES monitoring

Het bizarste van al moet nog komen. Ik begrijp dat ze de 'toename' van 5.6 mg.L-1 als potentiële, een indicatie voor input vanuit de Kleiputten beschouwen. Dit is mijns inziens nonsens. Dit is volledig te wijten aan de natuurlijke gradiënt die sowieso in de sulfaatconcentraties in de Rupel bestaat, louter door getij. Zie in tabel boven, van de instroom ter hoogte van beneden Nete tot in Niel is er een toename, gemiddeld, van 35 mg.l-1, louter door de stijgende mariene invloed... Hieronder zie je dat nog even gevisualiseerd:

Het debiet van de Rupel ter hoogte van Boom schommelt tussen de 50 en 100 m³/s. Dat betekent op één dag 4-8 miljoen kubieke meter.

In het rapport staat dat het TOTALE 'met sulfaat' vervuilde volume slechts ca. 600 000 m³ is.

Als je dat afzet tegen een conservatief ingeschatte afvoer van minimaal 1,5 miljard m³ water in de Rupel in een jaar (in werkelijkheid is dit meer, en wordt getal verderop dus nog kleiner), als we rekenen dat de sulfaatconcentratie in het aanvoerwater uit de gracht ca. 4 keer zo hoog is als in de Rupel, dan betekent dit, dat de gracht maximaal 0.2 % van de totale stroom aan sulfaat door de Rupel kan leveren, als alle potentiële uitloogbaar sulfaat op één jaar wordt uitgelooft.

Berekening boven is snel en indicatief, en debiet klopt niet helemaal omdat we een getijrivier hebben, maar toont wel de verwaarloosbare natuur van de mogelijkesulfaataanvoer voor de Rupel.

Alvast wat sulfaten en risico voor de Rupel betreft, is dit behoorlijk bizar te noemen. Ik wil me niet uitspreken over andere elementen. Echter, als ik het goed begrijp, overschrijdt enkel sulfaat een norm. Ik begrijp niet goed waar ze vandaan halen dat sulfaat een indicator is voor de andere 'polluenten'. Graag zou ik daar data van zien om dat te ondersteunen, maar ze zeggen zelf dat andere elementen geen normen overschrijden.

Ik denk dat dit wel nuttige info kan zijn. Ik vind het sulfaatverhaal behoorlijk bizar. Ik wil hiermee geen mening geven over het al dan niet zinvol zijn van de werken in de Kleiputten, daarvoor ken ik het dossier te weinig. Vanuit mijn expertise denk ik wel te kunnen stellen dat dit verhaal louter aan sulfaten ophangen, wetenschappelijk niet onderbouwd kan worden.

Eric Struyf, ecoloog.

BEZWAAR 15: BEREKENING BOSINVENTARISATIE.

De berekening van de bosinventarisatie (Bijlage G in het Project-MER PR-2457), opgesteld door INTOE BVBA, maakte gebruik van een overzichtskaart van de Kleiputten Terhagen uit 1989. Nochtans handelt de reglementering omtrent boscompensatie over bos dat ouder is dan 22 jaar. **Dit betekent dat vandaag (april 2022) bos, dat aanwezig is sinds het jaar 2000, in aanmerking kan komen voor boscompensatie. Een deel van de Kleiputten werd nog opgespoten in 1994-1995. Dit betekent dat de spontane bebossing van hierna, niet zichtbaar is op een kaart van 1989, maar wel op een kaart van 1999 en in aanmerking kan komen voor boscompensatie.**

Uit herberekening a.h.v. de recentere kaart (zie bijlage “Bosinventarisatie herberekening” bij dit bezwaarschrift) blijkt dat inderdaad een beduidend groter deel van de Kleiputten Terhagen boscompensatie-plichtig is.

Omwille van deze foutieve berekening in de omgevingsvergunningsaanvraag die nu (april 2022) voorligt, kan deze omgevingsvergunningsaanvraag niet goedgekeurd worden.

BEZWAAR 16:

Project-MER PR2457 p.767/1123:

Kwetsbaarheid

Estuaria worden in het algemeen bedreigd door:

- **Menselijke ingrepen als inpolderingen, rechtekkingen en verruiming van de vaargeul hebben een ingrijpende impact op de hydro- en morfodynamische processen van het estuarium**
- **Wegbaggeren van slikwadden en zandplaten in de rivier; zandwinning.**
- Industrialisatie en **urbanisatie langs de oevers.**
- Periodiek te hoge zoetwaterafvoer: veroorzaakt het afsterven van weinig mobiele brakwater (benthos)soorten en het versneld uitspoelen van zoetwater planktongemeenschappen naar de brakke zone waar ze afsterven
- **Waterverontreiniging.**

De in het vet gezette punten in deze tekst over kwetsbaarheid van estuaria zijn hier van toepassing en zullen in het kader van het Kleiputten-project uitgevoerd worden.

Bijna al de aangehaalde punten, die bedreigend zijn voor het estuarium van de Schelde, waartoe ook de Rupel behoort, zullen, door de uitvoering van het Kleiputten-project, ingrijpende negatieve impact hebben op het estuarium.

Dit werd in het Project-MER niet beschouwd.

Bijgevolg kan deze omgevingsvergunning niet toegekend worden.

BEZWAAR 17: GROVE ONDER-ESTIMATIE VAN DE HOEVEELHEID AANGEVOERDE GRONDEN.

In het Project-MER op p.48/1123 wordt “1 Overeenkomstig de Code Goede Praktijk – Studie van ontvangende groeve en graverij rekenen we met een dichtheid van 1,5 ton/m³ voor los gepakte gronden (i.c. zoals op een schip of dumper).”

En op p.140/1123 wordt met deze aanname volgende berekening gemaakt:

“In voorliggend project zal gebruik gemaakt worden van duwbakken van het type Europa I. Deze hebben een laadvermogen van ca. 1.450 ton. In totaal zullen er, gespreid over de 7 jaren van grondaanvoer, dus ca. 9.310 scheepsbewegingen nodig zijn voor de aanvoer van gronden van de Oosterweelwerf naar het inrichtingsgebied en terug.”

In het INBO-rapport RUMBOOLAR op p.62/221: “*Om richtwaarden te krijgen van de volumemassa zijn er gegevens van Geolab (Tabel 3.12) en de eigen waarnemingen van de Talboom liners (Tabel 3.13). Opvallend is dat de **volumemassa** (in situ) niet veel verschilt tussen de geolagen onderling en **varieert rond de 2 ton versgewicht per m³**.*”

Dit betekent dat er 1/3de méér scheepsbewegingen zullen zijn dan in de berekeningen van het Project-MER PR2457 gebruikt werden. Het totale gewicht van de gronden die aangevoerd worden bedraagt geen 6.750.000 ton, maar wel 9.000.000 ton. Er zullen bijgevolg ook 1/3de meer vrachtwagenbewegingen zijn.

Bovendien betekent dit dat voor de voorziene duur voor grondaanvoer van 7 à 8 jaar (Project-MER p.529/1123) met 1/3de meer moet gerekend worden met 9 à 11 jaar

Dit betekent dat ook de hinder-berekeningen, in het Project-MER, die samenhangen en / of veroorzaakt worden door de grondaanvoer, ruimschoots onderschat werden en moeten herberekend worden.

Dit betekent ook dat de gevraagde afwijking op “de installatie en het gebruik van een geijkte weegbrug” niet mag toegekend worden. Door toekenning van deze afwijking zouden immers veel meer gronden aangevoerd kunnen worden indien ook hier van de volume-massa van 1,5ton/m³ voor de aangevoerde gronden gebruik gemaakt zou worden. Ook de berekening van de Stikstof- en CO₂-emissies worden hierdoor veel te laag ingeschat.

BEZWAAR 18: Vervuild Rupelwater zal gebruikt worden om de ‘ecocorridor’ te bevoeïnen.

In het advies van de GOVC staat op p.39/86: “*Voor een stabiele waterstand in de ecocorridor wordt een inlaat van Rupelwater voorzien door middel van een opening in de terugslagklep aan rivierzijde. Er werd gekozen om de waterstand niet verder te laten zakken dan een arbitrair peil van 4,8 m TAW.*” En op p.51/86 staat: “*Het vochtige karakter wordt gegarandeerd door watertoevoer mogelijk te laten zowel als inlaat vanuit de bestaande RWA-*

leiding die in verbinding staat met de Rupel, als de verbinding met de kleiputten en de bijhorende plassen. “

Project-MER PR2457 p.194/1123: **“De globale beoordeling van het ecologisch potentieel is slecht:**

- *De evaluatie van de biologische elementen is slecht: slecht voor macroinvertebraten, ontoereikend voor vis en macrofyten en goed voor fytoplankton.*
- *De evaluatie van de fysico-chemische elementen die bepalend zijn voor de biologische elementen is algemeen slecht. Voor de evaluatie van de afzonderlijke fysico-chemische elementen geldt:*
 - *Slechte beoordeling voor totale fosfor;*
 - *Matige beoordeling voor totale stikstof en temperatuur;*
 - *Goede beoordeling voor opgeloste zuurstof en pH.*
- *De evaluatie voor de specifiek verontreinigende stoffen is niet goed. Er is een overschrijding voor kobalt, polychloorbifenyyl en pyreen.*
- *De evaluatie van de hydromorfologie is ontoereikend.*

De evaluatie van de chemische toestand is niet goed. Er zijn overschrijdingen voor 13 verontreinigende stoffen, o.a. voor kwik, PAK's, PFOS en TBT.

De waterbodem is sterk verontreinigd.”

Dit betekent dat, wanneer vervuild Rupelwater (zie Bijlage J van het Project-MER) zal gebruikt worden om de ecocorridor in de zomermaanden vochtig te houden deze ‘ecocorridor’ sterk verontreinigd dreigt te worden, o.a. met quasi onafbreekbare en schadelijke PFAS.

BEZWAAR 19: FOUTIEVE BEREKENING RISICO WATEROVERLAST.

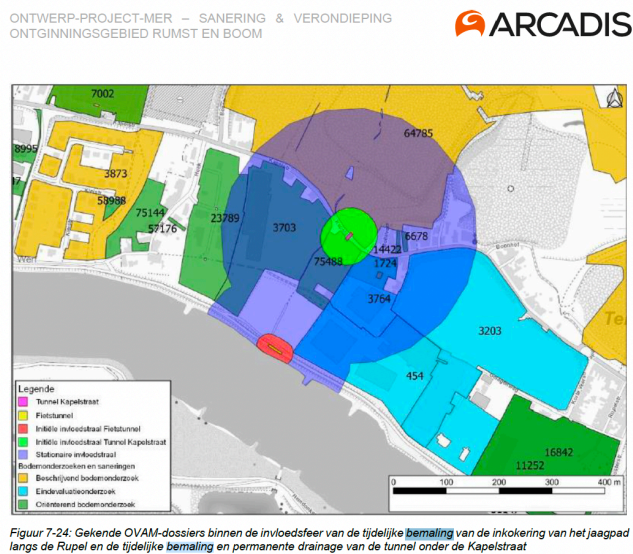
In het advies van het GOVC staat op p.40/86: *“Er werd geen verhoogd overstromingsrisico berekend. Ten opzichte van de bestaande toestand wordt er geen tot een lichte toename verwacht van het infiltrerend vermogen en van het waterbergend vermogen van de groeve “.*

Voor de berekening van het overstromingsrisico werd rekening gehouden met een 100-jarige storm (Studie IMDC-Tractebel van 22/06/2021 “Evaluatie waterhuishouding kleiputten Terhagen”). Navraag bij de Meteorologische Dienst in Ukkel, leert dat de wateroverlast in het oosten van België in 2021 veroorzaakt werd door een 350 à 400-jarige storm. Hieruit blijkt dat het overstromingsrisico hier door het GOVC onterecht goedgekeurd wordt, gezien de grove onderschatting van de mogelijke regenwaterhoeveelheden.

BEZWAAR 20: GOVC-ADVIES p. 40: “DE AANVRAAG OMVAT GEEN BEMALING”.

In het Project-MER PR2457 staat op p.87/1123: “Voor de inlokering van het jaagpad is er een tijdelijke bemaling nodig gedurende ca. 4 maanden. Voor debemaling werd een bemalingsnota opgesteld door RoTS (2020, ref. OWVA-SBS-BAM-NOT-0003).”

Op p.203/1123 van het Project-MER staat volgende kaart:

Hieruit blijkt dat er wel degelijk een bemaling zal plaats vinden.
Hiervoor zal echter een aparte omgevingsvergunning worden aangevraagd.

Het project omvat dus wel degelijk een bemaling!

BEZWAAR 20: BOOMBEWONENDE VLEERMUISSOORTEN IN HET PROJECTGEBIED AANWEZIG.

In het advies van de GOVC p.42/82 staat: “... het is weinig waarschijnlijk dat kolonies van boombewonende soorten (Rosse vleermuis, Bosvleermuis) in het projectgebied aanwezig zijn. De impact op vleermuizen zal zich voornamelijk voordoen door het tijdelijk verlies aan foerageergebied in het projectgebied. “

In het INBO-rapport RUMBOOLAR staat op p.40/221: *“De lijst met waarnemingen werd eveneens gescreeend op vleermuizen, omdat alle soorten zijn opgenomen in de bijlage van de habitatrichtlijn (92/43/EEG). Aan de noordkant van de visvijver in het projectgebied werden in 2018 volgende soorten waargenomen, met behulp van een automatische batdetector: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis en bosvleermuis”*

Op de NGI-luchtfoto van 1999 (zie hoger) is duidelijk te zien dat er heel wat oude bomen aanwezig zijn in de Kleiputten Terhagen. In onze reeks bezwaren van het Openbaar Onderzoek van 25/11 t.e.m. 24/12/2022 stuurden we foto's mee van hollen in dergelijke oude bomen in het projectgebied, waar vleermuizen kunnen wonen kramen.

Daaruit blijkt dat de boombewonende vleermuissoorten wel degelijk aanwezig zijn in het projectgebied. Aangezien zowel deze soorten (alle vleermuissoorten) als ook hun habitats volgens het soortenbesluit beschermd zijn, moet dit gebied gerespecteerd worden en moeten de nodige beschermingsmaatregelen genomen worden om schade te voorkomen (zorgbeginnel).

BEZWAAR 21: AFVANGEN EN DEPORTEREN VAN AMFIBIËN IS FOUTIEVE MILDERENDE MAATREGEL.

In het advies van het GOVC staat op p.43/86: *“Bij demping van de natte biotopen moet er voorafgaand een controle worden uitgevoerd op de aanwezigheid van amfibieën, gezien sommige amfibieën zoals Meerkikker en soms ook Bruine kikker overwinteren onder water. Alle aanwezige amfibieën moeten afgevangen worden en verplaatst naar de noordelijke plas, de noordoostelijke poel of het plassengebied van Natuurpunt ten oosten van het projectgebied. “*

In het projectgebied zijn heel veel natte zones waar de amfibieën voorkomen, zones met bomen, struiken en struweel overgroeide zones die moeilijk toegankelijk zijn. Deze zones hebben daardoor een natuurlijk schild om te voorkomen dat predatoren de amfibieën, en vooral de juvenielen, verorberen. **De natuurlijke bescherming van amfibieën door struiken en takken, ontbreekt volledig in de zones van de noordelijke plas, de noordoostelijke poel en het plassengebied. Aan de noordoostelijke poel en in het plassengebied van Natuurpunt werd zelfs zeer recent (2022) een grote zone volledig ontbost waardoor natuurlijke bescherming**

verdwenen is. Het afvangen en verplaatsen voldoet in dit geval totaal niet aan het zorgplicht-beginsel.

Conclusie: afvangen en deporteren zal een zware verstoring en wellicht vernietiging meebrengen van het amfibieën-bestand in de Kleiputten Terhagen, door uitvoering van dit project.

BEZWAAR 22: VERMELDE UITGRAVINGEN BUITEN HET PROJECTGEBIED ?

In het GOVC-advies van 25 januari 2022 wordt op p.71/86 melding gemaakt van: *“Gelijktijdig worden in deze zone poelen en verzinkingen uitgegraven die instaan voor de verbinding tussen de noordelijke vijver, het moerasgebied, de bestaande kamsalamanderpoel en de vijvers van Natuurpunt”*

Op de kaart met de omlijning van het projectgebied in het Project-MER PR2457 p.935/1123 is duidelijk te zien dat ter hoogte van het Keibrekerspad in het noorden, in de buurt van de Baggertuigplas (noordelijke vijver) slechts een smalle zone aangeduid werd, net ter breedte van het Keibrekerspad zelf. Het uitgraven van poelen en verzinkingen is hier niet voorzien.

In het GOVC-advies worden de uitgravingen besproken maar in de omgevingsvergunningsaanvraag wordt er geen melding van gemaakt. Dit is een duidelijk tekort waarvoor deze omgevingsvergunningsaanvraag opnieuw moet ingediend worden.

BEZWAAR 23: ER WORDT GEEN REKENING GEHOUDEN MET DE MER-RICHTLIJNEN UIT 2017 BETREFFENDE HET UITZICHT VANUIT DE BOSSTRAAT.

In het Kennisgeving-MER van 8 juni 2017 staat op p.8/14: *“Algemene en Methodologische aspecten, met betrekking tot de discipline landschap: Visuele impact: Vraag om de zichten vanuit de Bosstraat te behouden indien mogelijk (er zou zicht zijn op het Atomium).”*

In het GOVC-advies staat deze beschrijving van de aanleg van het Bosstraat-balkon: *“Het “Bosstraatbalkon” is de verhoging van het reliëf evenwijdig aan de Bosstraat bovenop de afdekking van het asbeststort. Om de bewoners van deze straat niet met een visueel abrupte reliëfverhoging te confronteren worden de eerste tientallen meters vanaf de rijweg aan de achterzijde van de woningen aan de Bosstraat slechts minimaal afgedekt. Na circa 40 à 50 meter stijgt het reliëf een 4-tal meter om daarna weer te dalen. Deze extra verhoging is vereist om veilig bovenop de asbeststort-afdekking hoogstammige bomen te kunnen aanplanten.*

Indien de reliëfhoogte van de eerste tientallen meters aangehouden zou worden, zou er veel minder herbeebost kunnen worden. De nadelige visuele effecten van dit balkon moeten gerelativeerd worden: aangezien het gebied hoe dan ook herbeebost wordt, is het onderscheid tussen enerzijds een aangehouden reliëfhoogte met herbeebossing na enkele tientallen meters en anderzijds een verhoging van het reliëf op die afstand met herbeebossing zeer klein. In beide gevallen zal de bewoner van de Bosstraat uitzicht krijgen op een bosrand. “

Het is duidelijk dat er voor dit aspect totaal geen rekening gehouden werd met de “Richtlijnen Milieuraapportage” van 8 juni 2017.

Het is nochtans geen enkel probleem om toch rekening te houden met het zicht vanuit de Bosstraat (op o.a. Atomium) mits een kleine aanpassing, die bovendien minder duur is doordat er minder grond zal aangevoerd moeten worden. Bovendien blijft een bebossing op beide bestaande taluds, zoals die er nu is, ook zonder ‘balkon’ evengoed mogelijk.

In het GOVC-advies van 25 januari 2022 staat op p.79/86: “*Er kan bijgevolg gesteld worden dat de bezwaren deels gegrond worden verklaard en voldoende worden ondervangen door het opnemen van de noodzakelijke voorwaarden*”.

Uit de bezwaren die hierboven geformuleerd werden blijkt duidelijk dat dit niet het geval is. De bezwaren, zowel van het openbaar onderzoek van 25/11 tot 24/12/2021 als van het huidig openbaar onderzoek van 26/03 t.e.m. 24/04/2022 maken duidelijk dat er talrijke hiaten zijn in opzet en beschrijving van uitvoering van het project. Zelfs het rapport voor de basis-reden waarom dit project zou worden uitgevoerd (de ‘saneringsverplichting’) blijkt niet volgens de voorgeschreven regels te zijn opgesteld waardoor deze ‘saneringsverplichting’ onwettig is.

Deze omgevingsvergunning kan bijgevolg niet verleend worden wegens tekortkomingen op allerlei vlak, zoals beschreven in de talrijke bezwaren.